

Biblioteca Centrală Universitară
București

COTA 3167
Subbet

INVENTAR 343241

7
ST. O. IOSIF

POEZII

273262

1893-1908

BUCUREȘTI

Editura Librăriei SOCEC & Co., Societate anonimă

1908

2

3167

Biblioteca Centrală Universitară
București
Cota 3167 Sublit
Inventar 343241

16892. Atelierele SOFEC, București

B.C.U. Bucuresti

C343241

E MULT DE-ATUNCI...

E mult de-atunci... e mult, nepoate,
Și ca prin vis le văd pe toate...
Hei ! să te miri, să te cutremuri
De câte-au fost 'nainte vremuri —
 Și-i mult, e mult de-atunci, nepoate !

Intrase sabie în țară...
Zaveră... ciumă... jaf și pară !
S'au prăpădit ai mei cu toții
Și tot ce-aveam prădară hoții —
 Și Turcul stăpânea în țară.

Cum am scăpat și eu cu zile
Nici aș putea să-ți spun, copile...
Pe semne Pronia cerească,
Voind ca să mă pedepsească,
 Mi-a dăruit pedeapsa 'n zile...

Că uite ! vremurile-acele
De-au fost amarnice și grele,
Dar inimi drepte, credincioase,
Vin bun și cântece frumoase
Erau pe vremurile-acele...

Azi cat nedumerit, nepoate:
Cum toate se schimbă, toate
Din cântece azi n'ai ce-alege,
Nici vinul nu e vin în lege,
Nici inimi nu mai sunt, nepoate !..

5

N U C U L

Acelaş loc iubit umbreşti
Şi-un colţ de cer întreg cuprinzi
Nuc falnic, strajă din poveşti,
D'asupra casei părinteşti
Aceleaşi crângi întinzi...

De veacuri fruntea nu ţi-o temi,
Ții piept când vin furtuni năval —
O de-ai putea să mai rechemi
La poala ta şi-acele vremi
De trai patriarhal !

Acel şirag de mândre veri
De cari mi-aduc aminte-abea
Asemeni unor dragi păreri
Ce-au legănat în mângăeri
Copilăria mea...

O, de-ai putea să mai aduni
Alaiul de copii vioi
Ce 'n horă se 'vârteau nebuni
Și toamna făureau cununi
Din veștedele-ți foi !

Dar unde-s brudnicii copii
Și unde-s risetele lor ?...
Potecile-au rămas pustii
Și-i năpădit de bălării
Pustiul din pridvor...

De mult s'au risipit și-acei
Bătrâni ce 'n umbră ți-au stătut
La sfaturi cu părinții mei —
Și frunza ce-o călcără ei
Țărână s'a făcut !

Străjer măreț, mai ți-amintești ?...
Tu singur, încă neînfrânt,
De-amar de ani adăpostești
Ruina casei părintești
Pe care azi o cânt !

7

B U N I C A

Cu părul nins, cu ochii mici
 Și calzi de duioșie,
Aeve par'c'o văd aici
Icoana firavei bunici
 Din frageda-mi pruncie.

Torcea, torcea, fus după fus,
 Din zori și până 'n seară;
Cu furca 'n brâu, cu gândul dus,
Era frumoasă de nespus
 In portu-i dela țară...

Căta la noi așa de blând,
 Senină și tăcută;
Doar suspina din când în când
La amintirea vre-unui gând
 Din viața ei trecută.

De câte ori priviam la ea,
 Cu dor mi-aduc aminte
Sfiala ce mă cuprindea,
Asemuind-o 'n mintea mea
 Duminecii Prea-Sfinte...

F U S U L

E liniște 'n chilia bătrânei, — și 'nserează...
 Sub vatră țirăește un greer nestatornic,
 Iși leagănă 'n perete tic-tacul vechiul ornic —
 Se 'ntunecă chilia și iar se luminează,
 Și-aleargă fusul spornic...

Topită de veghere bunica toarce, toarce,
 Cu mințile p'aiurea, cătând la foc pierdută...
 Și ca purtat în umbră de-o mână nevăzută
 Tot fuge'n cercuri fusul și tot mai iute stoarce
 Din caer lâna mută...

Măhnită stă Prea-Sfânta sub candela de pază,
 Se irosește 'n aer cucernic busuiocul;
 Pe vatră luptă 'n umbră mocnit și vânat focul,
 Instreinatul greer sub vatră aiurează,
 Schimbând într'una locul.

Și ca 'ntr'o vrajă fusul se 'nvârte și s'aspină...
Amurgu 'ncet își cerne cenușa obosită...
Bunica 'ngândurată zărește ca prin sită
Trecând pe din 'nainte-i o viață în ruină
Și-o lume părăsită...

REVEDERE

De la fereastră, din vagon
Văd satul alb sclipind în zare...
Un șuer lung... Tresar mișcat...
Simt inima bătându-mi tare.

Văd poarta țării... Turnul vechi...
O casă... două... toate ninse !
Și gara... lume... Uite-ai mei !
M'așteaptă toți cu brațe 'ntinse...

E mult de când nu ne-am văzut,
E-atâta haz și bucurie !
Doar numai frățiorul mic
Se uită lung: nu mai mă știe...

In ochii lui naivi și mari
Citesc un gând, o dulce teamă...
Și par'c' ar vrea să 'ntrebe 'ncet:
Cine-i urâtul ăsta, mamă?...

FURTUNA

A revenit albastrul Maiu !
Flori în grădină, flori pe plaiu
 Și flori la pălărie!
Stau ca pe spini, stau ca pe foc !
E timpul numai bun de joc
 Și bun de ștregărie...

Griveiu, tovarășul meu drag
Nerăbdător așteaptă 'n prag
 S'asvârl în colț ghiozdanul ...
I-e dor ca s'o pornim hai-hui:
Mă dau mai bine 'n partea lui,
 Că nu e Maiu tot anul !

O șterg de-acasă frumușel :
Griveiu cu mine, eu cu el —
 Și satu 'n colb se 'nneacă...
Intrăm în codru și Griveiu
A 'nnebunit de vesel ce-i:
 Mă mușcă, sare, joacă...

Dă spaima 'n vrăbii, latră 'n vânt,
Iși face mendrele; eu cânt
 Și codru lin răsună...
Pe sus trec leneș nouri grei —
Noi nici nu ne gândim la ei
 Și doar aduc furtună !

Abia o creangă s'a mișcat
Și 'n freamăt lung, neașteptat
 Lumina 'n zări se stânge...
Un roi de frunze joacă 'n drum —
Tot codru e-un vârtej acum
 Și eu pornesc a plânge...

Alerg în jos, alerg în sus:
Am rătăcit și urme nu-s
 Ori încotro m'aș duce !
Un fulger ! — repede mă 'nchin...
Ah, mii de duhuri negre vin
 Și vor ca să m'apuce...

Cad în genunchi, prins de fior...
Răsbubuind din nor în nor
Un trăsnet se descarcă!
Zic „Tatăl-nostru“ — și Griveiu
Se uită țintă 'n ochii mei:
Și el se roagă par'că...

Dar iată! cât ne-am închinat
Un colț de cer s'a luminat
Și codru-i plin de soare...
Eșim voioși la câmp deschis —
Și-mi pare că a fost un vis
Furtuna trecătoare!...

V I S U L

Bine ai venit April,
Lună răsfățată!
Sburd și cânt, zglobiu copil,
Ziulica toată!...

Inainte-mi — câmp deschis...
Stau fără-de-țântă.
Totu-i adâncit în vis
Prins de vrajă sfân'ă.

Jos, pe dâmb, mă tolănesc
Fermecat de lene,
Și din ce în ce clipesc
Tot mai des din gene...

Somnul vine mângăios,
Soarele mă 'mbată —
Par'c' aud un basm frumos
Cu: „A fost odată...“

In auz imi sumă blând
Zumzetul de-albine...
Mândre zâne vin tinzând
Brațele spre mine.

Tăinice spre mine vin
Toate la olaltă —
Râd și 'n jur de mine, lin,
Prinse 'n horă, saltă...

Dar când sar să le cuprind,
Caut cu 'ntristare:
Stol de porumbiei sclipind
Flutură în zare...

V A R Ă

Asfințește. Printre ramuri
Aurite 'n foc de soare,
Tremură nenumărate
Mici ferești strălucitoare.

Sub arțar, plecat moșneagul
Șade cu luleaua 'n gură,
Pare-că-i cioplită 'n piatră
Luminoasa lui figură. . .

Joacă în văzduh țânțarii;
Pe furiș, prin frunza rară,
Ca un sgomot de șopârle
Drăcușorii se strecoară,

Ici și colo doar s'arată
Printre crângile mișcate,
Și, pitiți, șoptesc în umbră:
Se ghiontesc, rād pe 'nfundate...

Dând semnal întregii cete,
Cel din urmă 'n fund dispare...
— Caută-i de-ăcu, băete!
Mută stă grădina mare...

Tresărind pășește 'n taină,
Doar prin foi adie vântul...
Stă, și-ascultă... Unde-s oare?
Nu se știe ca pământul!

Moșule, tu știi pe semne,
Stai cu degetul la gură,
Și zâmbind șiret, ce dulce
Amintirile te fură...

Dar deodat' s'aude-un țipăt,
Și din 'nalta bălărie
Sare o fetiță blondă
Ca un fir de pădăie!

Geaba fuge nebune, te
Ca să scape de ștregar...
Din tufișuri, pretutindenii
Alte capete răsar...

E un haz! cu larmă mare
Toți jucând în drum,
Și bunicul râde tare
Pipa scuturând de scrum...

CUCOARELE

Satu-i strâns în bătătură,
Cântă, joacă, chefuește...
Sună toba; plin dulapul
Se 'nvârtește.

În văzduh e-atât albastru!
În senin e-atâta soare!
Înnegresc departe stoluri
De cucoare...

Vin copiii 'n fuga mare,
Ese lumea 'n drum grămadă, —
Un moșneag ridică mâna
Să le vadă...

Dă din cap, zâmbind, clipește
Și îngână veteranul:
„Le-oiu mai apuca eu oare
Și la anul?...“

COBZARUL

Salută zdrăngănind din strune,
Bătând cadența din picior
Și cântă legănându-și capul,
Cobzarul, mândru cerșetor...

Iar după datina străbună
Când îi întinzi paharul plin,
El nu bea până ce închină
Și varsă jos un strop de vin...

— Cobzarule, de-ai ști cât farmec
Și voe bună răspândești
Cu zvonul cântecelor tale
In inimile românești!

Noi toți sântem așa de tineri
Că am putea să-ți fim nepoți...
Dar când ne zici bătrâna doină
Ești cel mai tânăr dintre toți!

VESELIE

La orândă-i o beție
Strașnică în astă seară!
Nimini nu mai vrea să știe
Ce viforniță e-afară...

Glasuri vesele răsună,
Zic vioare, — urlă vântul...
Joacă toți cu voe bună,
Duduie subt ei pământul!

Dând uității grija, scârba,
Inima în piept le saltă...
Pân' și popa-i trage sârba
Cu creștinii laolaltă!

Bate 'n cisme, stă să cadă,
Dând potcapul către ceafă...
Trei moșnegi aprinși la sfadă
Se 'ndulcesc din a garafă...

Și petrec! E o urgie
A lui Dumnezeu afară,
Dar e-atâta veselie
La orândă 'n astăseară!...

DE ZIUA MEA

Aș vrea să fiu un biet bunic,
Adus din spate și pitic,
 Să-mi mângâi barba albă;
Să stau la foc, de somn să pic,
 Visând la vremea dalbă...

În jurul meu să am nepoți
Și pe genunchi să-i joc pe toți
 Și să le 'nșir alene
Povești cu Smei și Barbă-Coți
 Și mândre Consânzene.

Să râd cu ei, copilăros.
Când, moțâind, mi-atârnă 'n jos
 Al scufei mele ciucur:
Când ei mă trag de păr vârtos
 Să-i cert și să mă bucur...

Ori, vara, să mă plimb cu ei
Domol p'în vechile alei,
Cu tacticoase pasuri:
Să-i țiu mereu sub ochii mei
In lungile popasuri...

Și 'n poarta casei, pe'nserat,
Când oamenii se 'ntoarnă 'n sat
Și-mi dau, pe rând binețe,
Să 'ngân pe nas, îngândurat.
Un psalm de tinerețe...

Humoral de la

DOMNU' PROFESOR

Nimic nu 'nvață blestemații!
Și eu mi-am zis de-atâtea ori
Că dau la dracu meditații...
Dar vezi că cele trei surori
Imi sânt cu mult mai dragi ca frații
Cei răi și neascultători.

Afară-i noapte, vijelie
Și-i cald în salonașul lor...
Mă 'ntâmpină cu veselie
Și toate mă salută 'n cor
Și fie-care vrea să știe:
„Ce face domnu' profesor?”

In lecții, ele-și spun secrete,
Fac haz pe socoteala mea.
Iși mușcă buzele șirete,
Pufnesc de răs, fără să vrea...
„Ti, bată-vă norocul, fete! —
Și mama face haz și ea.

La masă, — glume, gălăgie...
Și cea dintâiu îmi toarnă vin,
Drăguț a doa mă imbie,
A treia-mi dă paharul plin...
E, cine'mi poate spune mie
In sănătatea cui să 'nchin?

Târziu, când plec de es în stradă
Și-i întunerec peste tot,
Ah! unde-s ele să mă vadă
Orbit de viscol, cum innot
Prin valurile de zăpadă...
Și drumu-i lung și nu mai pot...

In odăița 'ntunecată
E frig... Eu, zgriburit, din pat
Ascult vifornița turbată
Și-adorm cu gândul fermecat
La basmul vechiu: „Au fost odată
Trei mândre fete de 'mpărat...“

*Unor mușcat
în adrese*

A D I O

Da, mult mai bine ar fi fost
Să fi rămas în sat la noi,
De-ai fi avut și tu vre-un rost,
De-am fi avut pământ și boi.

Că sântem nevoeși de tot,
Și ai frați mici, — și sânteți mulți . . .
Muncesc din greu, fac tot ce pot —
Și tot flămânzi, și tot desculți!

Tu ești mai mare, mai deștept —
Când oiu muri, pe tine-i las,
Și multe de la tine-aștept:
Nădejdea 'n tine mi-a rămas.

Noroc măcar dac' ai avea
Să dai de vreun stăpân milos:
Să-mi scrii mereu, cât 'ei putea,
Că doar tu știi să scrii frumos!

Și-acuma — ochii să-i sărut:
Mergi sănătos și fii voinic!
Dar stăi — o vorb' aș mai fi vrut,
O vorbă numai să-ți mai zic:

Tot ochii ăștia, — amândoi,
Așa frumoși, așa senini
Să mi-i aduci tu înapoi —
Să nu-i uiți, dragă, prin străini..

Amândoi

INVINS!

De mult instrăinatul
 De-abea ce ți-a sosit,
 Așterne-i, mamă, patul
 Să doarmă dus băeatul
 Bolnav și obosit!

Bătu el multă cale
 De când te-a părăsit...
 Invins de dor și jale
 Pe prisma casei tale
 Se culcă obosit...

Ci nu 'ntreba: pe unde
 A fost și ce-a găsit?
 El rana-și va ascunde,
 Și nu-ți va ști răspunde
 Decât: „Sânt obosit...”

Desmădăciunat

PASTELURI

I

E secetă, — și de căldură
Pe câmp porumbul se usucă,
Mor vitele în bățătură, —
Și norii vin... ca să se ducă...

Prin sat aleargă paparude,
Țăranca apă le asvârle:
Iși scutur' pletele lor ude
Și-s goale ca niște șopârle....

Țăranii 'n cârciumă s'adună;
Pe câmp abea se mișc' o turmă,
Tânguitor talanga sună —
Ciobanul a rămas în urmă.

Cu cotul răzemat în bătă
El cată dus în depărtare,
Dar seceta posomorâtă
Se 'ntinde fără de hotare...

II

Prin sat aleargă paparude
Și se 'nvârtesc în danț vioae:
Iși scutur pletele lor ude
Cântând descântece de ploae.

Un uliu sus, d'asupra noastră
Din aripi bate ostenit
Pierdut în liniștea albastră
A cerului nemărginit.

Nori albi din zare se ridică —
Par minunate jucării;
Se 'nșiră, se desprind, se strică
In praf de raze aurii. . .

III

Tresari din somn... Ce harmalae?
Țigani cu șatra — ce mai vrei?
In car, sub rogojina spartă,
Fumează, cântă, râd femeii...

O droae de copii în zdrențe
Fac roată și se bat și sar,—
Dulăi bătrâni, cu limba scoasă
Merg serioși pe lângă car...

Se depărtează caravana...
De praf, abia o mai zăresc...
Câmpia ațipește iarăși —
Doar greerii mai țirăesc...

IV

Printre mii de șatre albe
Vezi fanare în amurg
Și prin pulberea de aur
Oamenii pe uliți curg.

Uruie trăsur și care,
Tobe, trâmbițe răsună;
Un balon scăpat se 'nalță
Dus de vânt, jucând în lună....

Vine-un călăreț în goană,
Sar lătrând în drum dulăii —
Râd suratele gătite
Mână 'n mână cu flăcăii ;

Și mi-e drag să merg cu dânșii.
Să-i privesc și să-i ascult:
Lume veselă ca astăzi
N'am mai pomenit de mult!

La ovreiu, în colț, e cântec:
Joacă un băiat c'o fată
Țupăind, bătând în palme,
Căci a lor e lumea toată!...

V

Coboară seara pe câmpie...
Pe drum pustiu un car cu boi
Se leagănă încet, departe —
Cresc nori de pulbere 'napoi.

In car, îngână cărașul
Un cântec vechiu și trist nespus,
Ca o poveste 'ntunecată
A veacurilor ce-au apus...

Și, cum se pierde 'n umbra serii,
Mă 'ntreb pe gânduri adâncit:
„Va răsări când-va și steaua
Acestui neam nenorocit?...“

VI

Trece 'n sus, pe plaiu în sus,
Un voinic pe-un murg călare,
Înapoi se uită dus
Peste mândrele hotare...

Dus el cată spre Ardeal
Unde-o turlă 'n fund străluce;
Murgul urcă greu la deal,
Pe voinic de-abea-l mai duce...

Neguri de brădet se 'ntind...
Turla 'n văi de mult e ștearsă,
Dar voinicul pribegind
Tot mai ține fața 'ntoarsă...

VII

Pe câmpie nici-un zgomot.
Din oraș abia străbate
Ca un murmur lin de-albine
Larma vieții zbuciumate.

Jos, la tabără, s'aude
Glas întârziat de goarnă,
Câțiva călărași cu schimbul
Dela sate se întoarnă.

Plini de praf, ruși de-oboască,
Legănați pe cai agale,
Trec pe drum ca niște umbre
Și doinesc încet de jale...

Nici un zvon apoi. Pustiul
Peste dealuri se întinde.
Câte-o stea clătinătoare
Candela 'n văzduh și-aprinde...

MOȘ AJUN

Printre crengi pierdute 'n ceață
Luna 'ncet la geam apare
Aruncând pe flori de ghiață
Boabe de mărgăritare.

Lângă pat, jos, în căsuță,
Mama plânge despletită
Pe copila cea drăguță
Între îngeri adormită...

... Dar ce zgomot e în tindă?
Inima-i stă să se rumpă!
Vin copiii de colindă,
Vin la sora lor cea scumpă. —

Lărmuind cu bucurie
Bat în geam, fac zarvă multă,
Râd cu hohot, fără să știe
Că fetița nu-i ascultă...

Iar prin crengi pierdute 'n ceață
Luna trist la geam apare
Și lucesc pe flori de gheață
Boabe de mărgăritare...

ROMANȚA

Trecea în cărjă sprijinit
Pe ulița pustie,
Și 'n caterincă ostenit
El învârtea neconținut
O veche melodie.

Era un cântec ce-l știam
De-acasă, — dintr'o sară...
Cum l-ascultam pierdut la geam
Mi se părea că mă vedeam
La noi, acasă, iară...

Și-atâtea lucruri s'au ivit
În mintea mea cu dânsul!
Dar când bătrânul gârbovit
Sfârși romanța, m'a lovit
Pe negândite plânsul...

R O Z E L E

De ziua numelui, în dar,
Primise roze Anișoara...
Le-a strâns frumos într'un pahar —
Dar rozele muriră seara...

Le cercetează tremurând
Nedumerită, mititica,
De ce s'au stins așa curând? —
Nu le făcuse doar nimica...

Și gândul ei nevinovat
Se 'ntunecă de-atâta jale,
Când vede cum s'a spulberat
Podoaba mândrelor petale...

Acum, cu drag, le-adună iar —
O, de-ar putea, le-ar da ființă!
Dar izbucnește 'n plâns amar
Văzând că e cu neputință...

Sărman copil neștiutor
Ce plângi sărmana ta comoară,
Asemeni rozele ce mor,
Tot ce ni-e drag e dat să moară...

ARTIȘTI

Trei vagabonzi la poartă-mi vin;
Artiști — o mică trupă:
Copiii după ei se țin
Și câinii dau să-i rupă...

Sunt doi micuți, e mama lor;
Ea, cu flașneta 'n spate.
E-o zi de toamnă, pic de nor —
Dar cât de triste-s toate!

Cu ochii duși, ca în extaz,
Ea cântă și ei joacă.
Îi cade părul pe obraz
Și praful o înneacă.

Ei joacă, sar și se 'nvârtesc
Împiedecați în zdrențe ;
Răsufală greu când se opresc
Și fac la reverențe.

Întinde picul istovit
O pălărie spartă:
Comedia s'a isprăvit,
De-acu — la altă poartă ...

Pe urma celor ce s'au dus
Vârtej de frunze-aleargă...
Că mulți mai poartă Cel-de-sus
Pe lumea asta largă!

PRIBEAGUL

E noapte; — la micuța casă
Fereastra licăre 'n lumină...
Vezi fețe vesele la masă:
Ei povestesc glumind și 'nchină.

Tu, singur, te strecuri prin ceață
Și-arunci privirea cu sfială:
Te-apucă dor de-o altă viață,
De liniște patriarhală...

În vis, te-apropii de fereastră
Și numa în vis le tulburi pragul:
„Primiți, primiți la vatra voastră
Să hodinească și pribeagul...”

52

Î N B A L

Dansau cu fețe zâmbitoare
Și-și făureau un ideal
Din strălucirea trecătoare
A unei nopți târzii de bal.

În larma veselei orchestre
Înmormântau un trist amor,
Și 'n goana albelor ferestre
Zbura fantastic umbra lor.

Pluteau cu mintea rătăcită
Ca 'n alte lumi, răpiți de joc...
Și-atât părea de fericită
Părechea fără-de-noroc!

SALCĂMUL

Priveghiuri lungi de toamnă. In sfeșnic lumânarea
Se luptă 'n întuneric, tot scăpătându-și zarea,
Precum se luptă somnul cu jalea ce te-apasă
In liniștea ploioasă...

De-odată triste glasuri sporesc mognita jale,
Bat fâlfâiri greoaie d'asupra casei tale...
Se face iar tăcere... — și te străbat fiorii:
Ne lasă și cucorii!

„Fugiți, fugiți departe, întârziate stoluri,
Să nu v'apuce 'n câmpuri înghețul dela poluri...!“
Suspină trist în urmă, foșnindu-și frunza moartă,
Salcâmul dela poartă...

NOȚI DE VARĂ

La casa fără lacăt
Doar luna de mai vine
S'o cerceteze 'n treacăt
In nopțile senine.

Perdelele 'nvechite
Atârnă într'o parte
Ca aripi ostenite
La geamurile sparte.

Doar șoareci țin sborul
Ungherelor uitate —
Păienjeni țes covorul
Uitării 'ntunecate.

Și-aceeaș armonie
De greeri trist răsună
In casa cea pustie
Sub farmecul de lună...

DEDICAȚIE

M'apropiu din nou de dumbrava cea sfântă,
Să cad în genuchi la străvechiul altar.
O dragoste veche din nou mă frământă:
Imi freamătă frunza, — iar apele 'mi cântă
Și toate ca 'n vis imi apar.

Ah, iar sunt copilul nebun de altădată!
O floare, un flutur m' oprește din mers.
Tot gândul mi-e farmec, simțirea mi-e beată,
Căci inima iarăși pornește să-mi bată
Și bate 'n cadență de vers!

CĂTRĂ TINERII POEȚI

(1901)

I

Intunecată-i steaua țării noastre...
 Instrăinați trăim în zile grele,
 Și viitorul — plin de semne rele —
 Vesteste lacrimi numai — și dezastre...

Spre voi se 'ndreaptă glasul rugii mele,
 Frați cântăreți! Sus inimele voastre,
 Poeți pierduți prin nori și 'n zări albastre
 Ce nu visați decât la flori și stele...

Nu osteniți, ca 'n asfințit de seară,
 Ci — treji la mândrul sunet de fanfară, --
 Veniți cu suflet și cu voie bună

Spre soarele ce-i gata să răsară,
 Să înălțăm iar flamura străbună
 A dragostei de Lege și de Țară!

II

Cântați umbriți de-a flamurei aripă
Sub care uriași bătrâni luptară!
Au n'auziți pe 'ntinsele hotare
Ce jalnic paseri mari de pradă țipă?

Și nu vedeți ce nouri se 'nălțară?..
Grea vijelie 'n fiecare clipă
Ne spulberă comorile 'n risipă —
Chiar sfânta noastră doină stă să piară!

Copii răzleți ai mândrei noastre nații!
De mai trăește 'n voi simțire vie,
Veniți atunci și vă cunoșteți frații!

Sădiți în inimi vechea bărbăție,
Avânturi mari, eterne aspirații...
Și numele pe veci sfințit vă fie!

III

Eu nu-s decât un singur glas din satul
Pierdut în noapte... Numai o ființă
Din miile ce-așteaptă 'n suferință—
Dar va veni odată mult-visatul!

Veni-va, — și cântări de biruință
Vor izbucni de-alungul și de-alatul,
Din munți și văi gonind pe Necuratu
Ce vrea să stingă 'n voi orice credință!

Eu nu-s decât un sol, — eu sunt drumețul
Grăbit, — și noaptea înapoi mă cere...
Sunt flacăra pe care-o poartă vântul,

Dar trebuie să vină cântărețul!
El va slăvi măreața Inviere:
Veniți cu toții să vestim cuvântul!...

REÎNVIERE

I

Plutesc în aer glasuri fermecate,
Vestindu-mi pretutindeni primăvara!
Văzduhul scânteiază sub povara
Mărgăritarelor din cer picate...

Fugiți departe, griji întunecate!
Vreau să trăesc din zori și până seara
Și vreau să cânt! Vreau să mă 'mbăt de para
Eternă a iubirii nesecate.

Ca ciocârlia ce'n văzduh s'avântă,
Și acolo 'n cer se leagănă și cântă
Pân' ce-amețește iar, căzând pe lanuri;

Așa 'n pornirea sfintelor elanuri
Se 'nalță sufletu-mi spre tine, Soare!
Și cade iar din slăvi amețitoare...

II

Iubesc, — și 'mi pare că-i întâia oară!
Un tainic dor de viață mă îmbie.
Simt inima bătându-mi tot mai vie
Atunci când eu credeam că vrea să moară.

Uimit desgrop din suflet o comoară
Ce-ar fi pierit cu mine 'n veșnicie;
Natura 'ntreagă astăzi reinvie
Mai falnică decât odinioară...

Veghiază în noi porniri de viață nouă
Și nici nu știm cum izbucnesc deodată
Din depărtate-ascunse-adânci isvoare...

De-acum pot chiar să mor... Nu-mi fuse oare
Cea mai înaltă fericire dată?..
Puteri Dumnezezești, Osana vouă!

2

A D I O

Aleargă trenul, — zi și noapte-aleargă!
Prin gări o clipă găfâind petrece.
N'așteaptă multă vreme semn să plece
Și chiotă, — și-i gata iar să meargă!

Lung șueră când preste poduri trece...
Carpații prind în zare să se șteargă...
Ce-i pasă lui?... Mă duce 'n lumea largă!
Nici smeul din poveste nu-l întrece.

Mărețul soare joacă printre nouri...
Sub ochii mei fug șiruri de tablouri:
Câmpii și văi și munți și ape iară...

Ah, zi și noapte sboară, sboară trenul,
Tot repetând în ropot viu refrenul:
„Adio dar! Adio, dragă țară!”

ÎN TREACĂT

Pe țârm, acolo, mică și curată,
O casă cu ferești strălucitoare...
In glastre râde floare lângă floare,
Iar printre flori un alb profil s'arată...

Căpșorul blond într'aurit de soare
Se razemă de mâna dalbă... Iată!
Doi vineți ochi în suflet mă săgeată:
Să fie numai o părere oare?

Mi s'a părut că 'mi povesteau o rugă...
O sărutare le trimit din fugă,
Căci trenul sboară iar — bātu-l'ar focul! —

Stau trist la geam... Departe 'n văi se pierde
Căsuța albă cu podoaba-i verde...
... Și poate-acolo m'aștepta norocul!

DE SĂRBĂTORI

Afară-i noapte neagră; vijelie...
Se tânguește vântul prin cotloane:
Adoarme-acum, ca un copil cu toane,
Acum pornește iar, plin de mânie.

Eu stau la foc, trudit de insomnie,
Ascult cum bate ploaia în obloane;
Visez... și 'n vis mă chiamă dragi icoane
Din țara Doinei, dulcea Românie!

Văd copilași pe ulițele ninse
Umblând cu Steaua și cu Moș-Ajunul
Și-aud departe-un cor de glasuri stinse..

Aș vrea s'alerg spre ei, să-i strâng în brațe,
Să-i dăruiesc... dar nu mai e niciunul..
Și-o lacrimă mi-alunecă pe față...

CRONICARII

Când mă cuprinde dor adânc de țară
Și n'am pe nimeni să-mi potoale dorul,
Iau cartea unde curge sfânt isvorul
De 'nțelepciune și tărie rară...

Citesc, — iar gându-mi își întoarce sborul
Spre vremi de bărbăție legendară,
De greu războiu și de robie-amară; —
Și sufer și mă bucur cu poporul.

Imi cântă jalnic rostul năstatornic
Al tuturor măririlor din lume,
Miron Costin, vestitul Mare Vornic;

Boier de țară, bunul Ion Niculce,
Oftând strecoară printre lacrimi glume
Din zile vechi, — și 'n graiu nespuse de dulce!

B O I E R I I

26

Azi Curtea-Veche e ruină goală...
In cimitir zac negre cruci crăpate,
Cu slove-adânci, chirilice, săpate, —
Doar vântul nopții 'n ierburi dă răscoală!

Când însă 'n turlă ceasul tainei bate
De prin morminte umbre mari se scoală!
In șoapte, pe furiș, vin toate 'n sală
Și țin divan subț bolțile surpate.

Boieri bătrâni de acum două veacuri,
Ei pun la cale treburile Țării;
Vor să trimită cărți de jalbă Porții...

Din răsărit, prin albele ceardacuri,
In casa unde tănuiesc Boierii
Craiu-Nou pătrunde ca un sol al morții...

Ș I N C A I

Din vechi hrisoave, din scripturi bătrâne
Strângând de-avalma note pentru Hronic,
Așa-l văd eu pe tânărul canonic,
Istoricul semeț și dârz de mâne.

Când cei puternici l-agrăiau ironic,
El nu știu mânia să'și înfrâne.
Mișei, l-au prigonit, l-au scos din pâne,
Dar — n'au înfrânt curajul lui demonic.

Ca Dante, ne'nțeleș, pribeag prin sate
Il văd apoi, purtând, trudit de cale,
Gigantica sa operă în spate,

Intreg trecutul națiunei sale:
Un alt *Infern*, mai crunt, mai plin de jale, —
Căci toate 'n el erau adevărate!

RĂZMIRIȚA

Frânturi de oaste-aleargă pe-apucate, —
Ard satele... Departe se năzare
Un greu convoiu cu strigăt de pierzare
Prin pâlcuri lungi de praf întunecate.

Catări cu saci de bani, întregi bazare
De-arginturi, șcule, repede 'ncărcate,
Chervane vechi, căruțe cu bucate
Se duc spre munți și curg mereu din zare.

Sânt mari averi domnești, strânsoarea, rodul
Atâtor lacrimi și sudori cumplite, —
Se zguduie pe stâlpii șubrezi podul...

Străinătatea lacomă le înghite...
Năuc se uită 'n urma lor norodul,—
Plâng la răspântii mame despletite!

LĂUTARUL

Vestit era odată lăutarul!
La zile mari, bătrâna-i alăută
De câte ori cu galbeni fû umplută
Și 'n loc de vin cu aur plin paharul!

N'a fost o nuntă fără el făcută:
Il prețuia vlădica și plugarul...
Azi n'a rămas pe fund decât amarul, —
Trist și-amintește gloria trecută...

Uitată doarme-a doinelor cămoară
De-un sfert de veac, în vechea lui vioară
Ce-a desfătat o lume în tinerețe!..

Să 'ți povestească el ce mari ospete,
Ce mândre nunți, ce luminate fețe
Văzură ochii săi odinioară...

DOMNIȚA

Se plimbă prin grădina mănăstirii
Domnița, albă 'n rasă cenușie.
Amurgu 'și cerne umbra-i viorie,
Lung sună toaca 'n toiul tânguiri.

Șoptesc încet prin flori de iasomie
Și par'că vor s'o mângăe zefirii
Se scutură pe straturi trandafirii
Și crinii mor — dar ea nu vrea să știe.

Depart e 'n zări, e vrajă, cântec, vieță...
Ea trece albă 'nvăluită în ceață
Asemeni unei palide vedenii...

Uitată de părinți și de rudeni,
De bucurii și de dureri străină,
Se stinge 'n rând cu florile 'n grădină...

H A I D U C U L

Ușoare neguri cresc din porumbiște
Și arde viu luceafăru 'n tărie...
Izvoarele în liniștea pustie
Iși tângue eterna lor restriște.

Dar brazii stau încremeniți ca niște
Oșteni în șir, visând o bătălie...
Un vânt ușor și somnoros adie
Și 'n codru prinde frunză să se miște...

Mierloiul sprinten șueră o clipă;
Un sturz ștregar îngână-o turturică;
Vestind noroc, departe cântă cucul...

Ce mândră sărbătoare se 'nfiripă!
Doinind din frunză vesel, pe potică,
Se duce 'n sus, prin aluniș, haiducul...

CÂRLOVA

Văzut-ați voi, când primăvara vine,
Acele flori plăpânde, delicate,
Care 'nflorite-abia, mor împăcate
Vestind albastrul zilelor senine?

Așa poetul unor vremi uitate
Solit a fost de armonii divine
Ce-au fermecat o clipă din ruine
Târgoviștea cu vechile-i palate.

Cu el venea o 'ntreagă primăvară
De cântece, — dar fù ursit să piară...
Trist sol sfios al zărilor albastre,

Simțind că moartea timpurie 'l darmă
Aruncă 'n zorii deșteptării noastre
Întâiul glas de trâmbiță de-alarmă!

GORUNUL LUI HORIA

Străjer străvechiu și plin de bărbăție
Gorunul uriaș spre ceruri cață...
La umbra lui, pe-o noapte întunecată,
Trei căpitani și-au fost jurat frăție.

Ei s'au legat cu inima curată
Să-și mântuiască neamul de robie.
Luptară dârji, — dar' prinși prin viclenie,
S'au săvârșit — martiri-eroi — pe roată.

Trecură ani... Cumplit oftă iobagul
In lanțuri și mai crunte ca 'nainte,
Ingenunchiat de cei atotputernici, —

Când, iată, tânăr Craiu ridică steagul...
Și sub gorun aceleași jurăminte
Răsună: „Moarte domnilor nemernici!“

*

Dar n'au vrut cei de sus să-l înțeleagă
Și după mari izbânzi și zile-amare,
Într'o colibă, fără o lumânare,
S'a sitns, pustie, vieața lui pribeagă.

Îl îngropară sub gorunul mare,
La umbra-i, ce i fusese-așa de dragă,—
Pe când ai lui umplură lumea întregă
Cu-al doinei vaier fără de-alinare!

Bătut de ploi, de nopți vijelioase,
Cercând zădarnic pe urmași să-i cheme
La luptă nouă, — stăruie și azi

Gorunul falnic, nefrânt de vreme,
Ci trist își pleacă crengile-i stufoase,
Umbrind mormântul marelui viteaz.

*

Ce'nseamnă însă-a cerului mânie?
Ce'nseamnă norii vajnici de s'adună?
Gorunul azi mai greu din ramuri sună,
Parc'ar voi eroul să-și invie!

În hohote de plâns ar vrea să-i spună
C'ai lui uitară drept și datorie;
El cere-un semn din ceruri, să-i îmbie
La luptă sfântă, ca în vremea bună...

Și iacă! Trăsnet zguduie gorunul
Și val de crengi acopere mormântul,
În care mândrul Craiu își doarme somnul...

Ci toți stau muți, și n'a'nțeles niciunul:
Zadarnic Domnul și-a rostit cuvântul,
Căci au pierdut credința lor în Domnul!

SE CER IȘ UL

Câmpiile țin astăzi sărbătoare!
Prin holde coapte, fetele grăbite
Înnoată pân' la brâu, împodobite
Cu roșu mac și vinete cicoare...

Huește secera fulgerătoare...
Bat mii de raze 'n fețe dogorite.
Ușor se înclină spicele aurite,
Cad znopii 'n șir... Cântați, secerătoare!

Se clatină, lung țiță subț poară
Căruțele pe drumul alb de țară;
Pocnind din bice, hăulesc flăcăii.

Apusul joacă într'un potop de pară:
Se duce craiul zilelor de vară
Spre alte lumi, depărte 'n fundul văii...

F A R - N I E N T E

Pe luncă sună coasa; jos pe vale
Copii fac larmă, râd, se iau la trântă:
Pe creangă vesel un florinte 'mi cântă...
Ce dulce-i glasul ciripirii sale!

Din popușoiu un iepur sare 'n cale:
Seninul zilei oare nu-l încântă?
Un foșnet lin de frunze-l înspăimântă
Și fuge — par'că cerul se prăvale!..

Albine fierb; lăcuste, greeri saltă;
Țânțari se bat; fug fluturi albi departe...
Bondarul singur zice ca din carte...

Eu însă zac pierdut în iarba 'naltă,
Privind, cu ochiii beți de poezie,
A cerului albastră 'mpărăție!

I N P A R C

Eri am găsit pe banca solitară
Din parc, un biet mănunchiu de flori trecute...
Sărmane flori! Ce mâini necunoscute
V'au strâns la piept și-apoi vă aruncară?

La ce 'ntâlnire mărturii tăcute
Mi-ați fost? Ce ochi cuminți ori plini de pară,
Privind la voi cu drag, se bucurară
Și v'au uitat apoi așa de iute!..

Săltau atâția fluturi pe câmpie
Când străluceți în roua dimineții...
Ce v'ați făcut mireasma timpurie?..

Ce triste 'mi stați acuma, și zdrobite!
Nu vreau să plâng... O clipă-i visul vieții...
Flori veștede, flori moarte, flori iubite!..

IN ATELIER

Îți mai aduci aminte tu, iubite,
De-acele vremi?.. Ce repede sburară
În larma din cetatea legendară
A Luvrului cu ziduri înegrite!

Plecați de mult din depărtata țară,
Străini de goana vieții felurite!
Ah! câte vise-albastre și-aurite
Ne făuream din fumul de țigară...

Giganticul Paris urla departe...
Eu — răsfoiam pe canapea vre-o carte;
Tu — zugrăveai povești orientale...

Iar când amurgu 'și împânzea misterul,
Umplând cu joc de umbre-atelierul...
Grăiam încet de vremi patriarhale...

80

DE URĂT

Aici sunt flori. S'or veșteji și-aceste
Cum alte multe 'n șir se veștejiră...
Aceasta-i scrisa florilor: resfiră
Miresme dulci, și mor fără-de-veste.

Voi mă 'ntrebați — și vorba nu mă miră —
Mănunchiul mândru pentru cine este?
Iubesc o Viorică din poveste
Și ei îi cumpăr flori și-i zic din liră.

Visez, în ceasuri de melancolie,
Că vine 'ncet, s'așază lângă mine,
Șoptindu-mi bazme, cântece, secrete...

Știu bine eu că e o nebunie
Și tot aștept, și dânsa nu mai vine...
'Mi-alung urâtul făurind sonete...

UN CÂNTEC

O mamă, dulce mamă...

Eminescu.

Aud un cântec. Vine de departe,
 Adus de vântul serii, și mă chiamă...
 Nu-i plâns de fluer, nu-i suspin de-aramă,
 Nici glas de om... E dincolo de moarte...

Sunt alte lumi de care nu 'mi dau samă,
 Viază 'n noi, trăesc în altă parte?
 Ah, nu-s iluzii, nu-s păreri deșarte!
 E doina ta cea dulce, dulce mamă!..

E vocea ta... Mă strigă câte-odată
 De sus, de-acolo unde nu-i durere
 Și unde toți ne-om întâlni odată...

— De ce se zbate pieptu-mi cu putere?..
 Vai, ce 'ntuneric s'a făcut deodată
 În jurul meu, — ce groaznică tăcere!

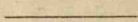
POEZIA

Te văd trecând... Dar nu mai porți brățară,
 Nici diadem, nici strae orbitoare...
 Ci tristă 'n șalul vechiu de cerșetoare;
 Averea ta întreagă e-o ghitară.

Războinici mari pe vremuri te 'nălțară,
 Tu le 'mpleteai cununi neperitoare;
 În veacul nostru cine 'ți smulge-o floare?
 Gonită rătăcești din țară 'n țară...

Pe drumuri, în surghiun, te-apuță sara;
 Dormi prin ruini, drept căpătâiu ghitară,
 Iar ziua cânti în uși de cafenele...

Aprinzi în muritori simțiri rebele,
 Tu care-i desfătai cu ambrozie,
 Sărmană, urgisită Poezie!..

TOAMNĂ

Te uită, frunza pică irosită
Și vântul geme prohodind departe!
Puțină vreme încă ne desparte
De iarna tristă, — prea curând sosită!..

Ca un palat pustiu, cu geamuri sparte,
Pădurea noastră tace părăsită:
Eu singur cânt cu vocea obosită
Și trec prin încăperile-i deșarte...

S'au dus privighetorile măestre;
Pustiu e cuibul blândeii turturele...
Ah, unde-i șuerul mierliței sure!

Pierdut din stolul mândrei lor orchestre,
Ce trist răsună cânturile mele
În liniștea adâncă din pădure...

SONET MODERN

Se 'ntinde fără de hotar câmpia
În visul liniștei de-amiaz furată...
Doar, ca o liră 'n aer spânzurată,
Sus, cântă, nevăzută, ciocârlia.

Dar ce nor alb departe 'n drum s'arată?
Tot vine, crește, — par'că vijelia
I-ar dà avânt și i-ar spori tăria
Cum trece vâjâind ca o săgeată!

Săltând în fuga roților pripite
Ca și un monstru cu-aripi înmiite,
Căruța Modei piere la răspânte...

A izbutit doar câteva clipite
Măreața pace-a firii s'o 'nspăimânte...
Sus, ciocârlia n'a 'ncetat să cânte.

LA LUVRU

Ce de popor în templul artei sfinte!..
 Sub aste bolți de veacuri consacrate
 Mii de străini din țări îndepărtate
 Trec rătăciți... Dar să luăm aminte...

Abia 'ndrăznim să trecem înainte:
 Eterne forme 'n marmură 'nghețate,
 Vechi pânze rupte din eternitate
 Vădesc ce 'nnaltă omeneasca minte...

E-o lume 'n veci de veci neperitoare,
 Comori pe care Cronos nu le 'nghite:
 Un Rafael, un Rubens, un Murillo....

În fund, senina Venus dela Milo...
 Dar ce te 'ntorci și nu m'ascuți, iubite?...
 — Ce ochi albaștri! Cum o chiamă oare?

N Ü R N B E R G

Pe lângă ziduri vechi de vechi palaturi
Trec adâncit în gânduri, pe 'nserate...
Pe-aici cântau de mult fântâni curate,
Râdeau grădini cu înflorite straturi.

Azi sunt ruini, și gându-abia străbate
In negura acelor negre leaturi...
Dar de mă 'ntorc și cat, pierdut, în laturi,
Le văd și-acum acolo 'n vis pe toate.

Acel ce astăzi numele mi-l poartă
A mai trecut pe sub aceeaș poartă?
A mai trăit, acuma ani o mie,

O altă viață, neștiută mie?
Adesea iarna când ȋatura-i moartă,
Ne 'mbat' un miros vag de iasomie...

DIN PARIS

Visez. Incet se face dimineață. . .
Sus, din mansarda — cuib de rândunică —
Proptit de geam, mă uit în jos cu frică
La uriașul adormit sub ceață.

În purpur mândrul soare se ridică,
Luteției i-azvârle raze 'n față!
Ceas neuitat! Priveștițe măreață!
Aș vrea să zbor prin ferestruia mică. . .

Parisu 'ntreg îmi cântă la picioare.
Și nu e vis. Trăesc. Biruitoare
Se redeșteaptă simțurile 'n mine. . .

Ca fluture gonit din floare 'n floare
Alerg pe străzi, voios. . . În seri senine
Stau de povești cu stelele vecine. . .

II

Vuesc trăsurî, tramvaie, trenuri, care
Se 'ncrucîșează 'n sus și 'n jos. Drumeții
Năluci aleargă ca năvala ceții
Pe bulevarde 'n veșnică mișcare.

Luminile răsar prin galantare.
În praf de aur, din adâncul pieții,
De pretutîndenea beția vieții
Înalță zgomotoasele-i altare.

Mă cred pierdut. În juru'mi răs și glume
Și cântece, — și lume peste lume!
Visez că 'nnot pe-un ocean în spume.

Căci curge 'n clocot din ateliere
Potopul viu al gloatei uvriere
În vastele Parisului artere. . .

GRĂDINA MORȚII

Ți-aduci aminte de grădina morții ?
Era 'n amurg, când ziua se îngână
Cu noaptea, și, ținându-ne de mână
Lăsasem pașii noștri 'n voia sorții.

Mergeam domol, vorbind în taină, până
Ne-am pomenit deodată 'n fața porții
Și 'ntrarăm în lăcașul unde morții
Dorm înfrățiți de veșnica stăpână.

Amețitor plutea 'n răcoarea serii
Mireasma florilor de pe morminte,
Și pătrundea ființa noastră 'ntreagă.

Infiorați de farmecul tăcerii,
Tăceam și noi... Mai ții tu încă minte
Intăia noastră sărutare, dragă ?

90

NEPĂSARE

Oricâte vorbe rele să ne iasă
Și-ori cât venin în ele s'ar ascunde,
Ca Venera când se ivea din unde
Ești tu de mândră, dulcea mea crăiasă.

În fericirea noastră n'or pătrunde,
Și vom zâmbi, când clevetirea pasă
Pe lângă noi, șoptind, — și nu ne pasă,
Că lumea tot aceeaș e oriunde.

Doar tu altar îmi ești, și'mi ești icoană
Și dragostea mi-e sfântă și curată
Ca floarea neatinsă-a primăverei,

Ca și iubirea fără de prihană,
Scăldată într'a raiului lumină,
Ce-o preamăreau în zile vechi truverii.

RĂZLEȚE

I

De ce sunt trist, mă 'ntrebi? O iartă, iartă!
Nu pot să'ți spun... La ce ți-aș spune ție?
De ce să 'ntunec dulcea veselie
Din ochii tăi cu jalea mea deșartă?

Tu ești un crin ce crește pe câmpie
Și poți să stai de strajă 'n raiu, la poartă.
Pe mine însă un blestem mă poartă
Ca pe o frunză dusă 'n vijelie. . .

De-aceea lasă 'n clipele aceste
Să uit ce-a fost și ce va fi odată,
Și să visăm privind cum înserează

Până s'o stinge cea din urmă rază,
Până ce umbra nopții 'ntunecată
Ne-a coperi, cu 'ncetul, fără veste. . .

II

De m'ai urî, tu înger între fete,
N'am să mă plâng și nimeni n'o să știe:
Voiu îngropă în neagra mea chilie
Durerea unei inimi sfâșiate.

Ci 'ntr'un amurg, în liniște târzie,
Când frunze sboară 'n vânt împrăștiate,
Trist voiu întoarce fața la perete
Și voiu închide ochii pe vecie.

Or trece ani... Și-odinioară, poate,
Vei răscoli prin vechi hârtii, copilă,
În taina odăiței parfumate, —

Vei stoarce-atunci o lacrimă de milă
Citind un nume pe un colț de filă
Într'un caet de cântece uitate...

III

M'a sărutat pe frunte blând iubirea...
De-atunci de-un cântec sufletul mi-e plin.
M'a sărutat așa de lung, — și lin
In ochii mei și-a innecat privirea.

Privirea ei albastră, de senin,
N'o pot uită, și 'mi răscolește firea...
Și eu credeam că e închipuirea
Din visuri ce se duc și nu mai vin.

Iar cântecul, ca pe un scump tezaur,
In suflet l-am păstrat amar de vreme,
Dar azi îmi face inima să'mi salte:

O, dați'mi lira strunelor de aur!
Ea singură doar poate să recheme
Simțiri așa de sfinte și înnalte...

I S U S

Veghiază 'n colț a candeliei lumină,
Invăluind icoana 'n raze pale:
Isus, copil, la sânul maicei sale;
Păstori se miră, magi i se închină.

Un zâmbet liniștit, blând, fără vină,
Și totuși nu știu ce ascunsă jale,
Ce presimțiri de chinuri ideale
Umbresc în taină fața lui divină.

Știi de-atunci, Isuse, tu, c'odată,
Iubind prea mult pe oameni, drept răsplată,
Vei îndură batjocura și-amarul,

Și 'ncununat cu spini, urcând Calvarul,
Pe umăr crucea singur ți-o vei duce,
Și vei muri, strigând la cer, pe cruce?...

ICOANE DIN CARPAȚI

I

Un șuer lung — gem osii ferecate —
 Un strigăt viu — nebun de libertate!
 Pe roți uruitoare
 Vagoanele urnite
 Alunecă ușoare
 Mai iute, mai grăbite, —
 Dar inima 'mi nebună
 Mai iute-ar vrea să meargă
 Și bate 'n piept, să-l spargă
 Să sboare în lumea largă
 De-atâta voe bună!

Griji amărâte, sbuciumări deșarte
 Vă las de-acum!
 Vă las cu bine! La oparte!
 Voi n'aveți ce'mi câtă la drum!
 Pieriți, întunecate duhuri!
 Sunt liber ca ciocârlia 'n văzduhuri!

Imi flutură părul în vânt,
Și cânt, —
Mă chiamă 'n zare munții, munții mei!
Ce dor, ce dor adânc mi-eră de ei!

Ce dor i-a fost poietului
De freamătul brădetului,
De murmurul isvorului,
De fluierul păstorului,
De glasul păsărelelor
Și — de vecinul stelelor —
De vârful Caraimanului
Ce dor, ce dor i-a fost sârmanului!...

II

Stă Caraimanul 'n megurat
Moșneag 'n veci cu fruntea sus;
Slăvitul zilei împărat
Incet se lasă spre apus.

Și cum se uită la moșneag,
Se mai oprește-o clipă 'n loc:
I-asvârle cu un zâmbet drag
Pe frunte-un diadem de foc.

Iar după culmi doi nourași
Urcând tiptil, în zare, sus,
Râd răsfățați și drăgălași
Privind idila din apus.

III

Fănu-i strâns și de pe luncă
Oamenii spre casă vin.
Lacrimă de-argint, scântee
Steaua serii în senin.

Văile-alburesc în zare,
Satul se 'nvelește 'n fum.
Cel din urmă car răscoală
Colbul adormit pe drum.

Dulce și încet se 'ntinde
Tihna pe pământ și 'n cer..
Sus pe deal, răsare luna,
Melancolicul străjer.

IV

Din culmea Vârfului-cu-dor
Mă uit în zări senine
Și iar m'apucă aprig dor,
Odorul meu, de tine.

Depart, peste munți și văi
E casa ta cea mică —
Sânt duși în sat părinții tăi
Și 'n prag stai singurică...

Că nu-s un vultur... să mă salt
Din plaiurile-aceste,
Și ca un fulger din înalt
Să cad fără de veste,

Și să te iau cu mine, sus,
Și să te duc la mine,
Departa unde lacrimi nu-s,
In zări în veci senine.

V

✓
de aici

Este ceasul când truditul
Muncitor voios aruncă
La o parte grija zilei
Și uneltele de muncă;
S'au întors dela pășune
Liniștitele cirezi,
Umbre cresc pe nesimțite
Prin grădini și prin livezi.

Dar un svon de mii de glasuri
Umple zarea fără veste:
Craiul zilei, stând s'apună,
A încremenit pe creste.
Văile răsună toate,
Dealurile viu răspund
Și vijelios se 'nalță
Pulberea departe 'n fund.

Sună dealul, valea sună,
Stă văzduhul să se spargă
De tălângi nenumărate
Ce izbesc în bolta largă,
Căci coboară dela munte
Oile, și curg puhoi —
Cu un greu potop de ceață
Innaintea și 'nnapoi...

Un berbec cu coarne 'ntoarse,
Tacticos și prea cuminte,
După gât c'un clopot mare,
Merge singur înainte.
Pe la margine dulăii;
Urechiatul la mijloc,
Cu desagii grei în spate
Anevoe 'și face loc.

Iar prin pulberea de aur
Tocma 'n capul celălalt
Crește umbra 'ntunecată
A ciobanului înalt:
Cu căciula într'o parte,
El pășește plin de fală,
Sara purpurie-i schimbă
Zeghea 'n mantă triumfală...

h. ai

VI

DOINA

Se tânguesc
 Tălângi pe cai,
Și neguri cresc
 Din negre văi,
 Plutind pe munți . . .
 La făgădău,
 La Vadul-Rău,
 Sus, la răscruci,
 Vin trei haiduci
 Pe cai mărunți . . .

Grăesc incet . . .
 Un scurt popas —
Și spre brădet
 Pornesc la pas
 Cei trei călări . . .

Sus, peste plaiu
Tăcutul craiu
Al nopții reci.
Umbrind poteci,
Se'nalță 'n zări...

Și neguri cresc,
S'animă 'n crângi; —
Se tânguesc
Și plâng tălângi .
Pe căi pustii...
Se duc uitați
Cei trei fărtați,
Săltând în șa,
Plutind așa,
Ca trei stafii...

Dar când ajung
La cotituri,
Un chiot lung
Din miii de guri
Dărâmă stânci...
Haiducii mei
Doinesc toți trei;
Și clocotesc
Și hohotesc
Păduri adânci...

VII

CIOBĂNAȘUL

La curte vine-un ciobănaș
Când îi abate lui să joace,
Și mult e hoț și e posnaș —
Că e copil din munți, și pace!

Sânt rupte biete-le-i opinci,
Căciula lui în fund e spartă, —
Dar el c'un pumn doboară cinci
De-i cată unul și-altul ceartă.

Și cum e scurt și îndesat,
Râd, dar se tem de el ficiorii —
Și parcă-i el mai mare 'n sat,
Că joacă tot în fruntea horii.

El dă porunci la lăutari,
A lui e cea mai mândră fată —
La el se uită mici și mari —
Și-apoi acela-i joc odată!

Acum o prinde frumușel,
Acum o lasă și-o îngână, —
Și moare fata după el,
Când o 'nvârtește pe sub mână...

Iar când ceilalți se 'ncurcă 'n joc
Și-abia se 'ndeamnă slab din gură,
Tot el aruncă, la noroc,
Cea mai frumoasă strigătură...

VIII

CU FRUNTEA 'N MÂNĂ ALBĂ ...

Cu fruntea 'n mână albă răzemată,
Cânta frumoasa fată la fereastră,
Cânta de dor —
Și glasul-i dulce și tremurător
Se înalță în liniștea albastră
A luminoasei nopți de vară ...

Căci era noapte-adâncă, albă, clară
Și trist cânta copila fermecată
De liniște și de singurătate, —
Și singură se asculta cântând,
Și nu sfârșea un cântec jumătate
Că altul îi venea mereu în gând.
Și nu știa nici ea de unde vin
Aceste triste cântece uitate ...

Cântă de dor și chin,
De lacrimi tănuite în tăcere,
De zile de sbucium și nopți de veghere
Și de chemări, de patimi neînvine
În desnădejdea brațelor întinse,
De ani pustii de lungă așteptare,
De zilnice-amăgiri,
Și hohote de plâns la deșteptare...

Încremenise brazii ascultând
În liniște... pe uliți nici un pas...
Doar Prahova cea fără de popas
Curgea în vale,
Amestecând în al copilei glas
Tot murmuru 'necat al apelor sale...

IX

Jos, între care,
Vitele rumegă;
În depărtare
Văile fumegă.

Dorm muncitorii
Pe lângă focuri:
Apele morii
Murmură 'n scoeri.

Scapără stelele...
Ceasul în care
Dănțue ielele
Lângă isvoare...

Sprintene, vesele
Peste coline
Joacă miresele
Apelor line.

X

LA GURA PEȘTERII

La gura peșterii adânci
Stam lângă foc, în fapt de sară,
Și flăcările, aruncând pe stânci
Roșateca lor pară,
Închipuiau o horă de fantasme,
Iar apele șerpuitoare
Cu scoboriri și creșteri
De sute de isvoare
Își îngânau eternele lor basme
În fundul neștiut al negrei peșteri...

Trosneau din foc scântei din când în când,
Și sus, pe cer, s'aprinse 'ntâia stea.
Ci eu stăteam la foc, visând
Și ascultam la pustnicul bătrân,
Ce 'mi povestea
Minuni adânci din cuibul lui de brazi...

... De mult, de mult, trăia un neam păgân
De oameni, mai puternici și mai mari
Ca oamenii de azi,
P'aceste plaiuri binecuvântate ...
Ei nu știau de sapă și de plug,
C'aveau de toate cele din belșug,
Așa precum le-a fost lăsat Prea-Sfântul ...

Și au venit din locuri depărtate
Puhoiu de seminții
Și au umplut pământul
Cu sgomotul neostoitei lupte
Și strigăte pustii ...
Un veac întreg luptară în zadar
În frământări neîntrerupte
Cu-acești vrăjmași,
Dar, biruiți, n'au mai putut să ție
Și au fugit și s'au ascuns
Departe 'n fundul fără de hotar
Al peșterii, de nimeni nepătruns ...

Și-acolo au și-acum împărăție
Bătrânii uriași,
Și-adese 'n noapțile senine,
Când liniștea domnește 'n bolți, pustie,
Pân' la urechea noastră vine
Un vuet surd de pași ...

Astfel îmi povesti sihastrul, —
Apoi tăcù...
O liniște de vrajă se făcù,
Și fumul se 'nălță albastru,
Iar flacările, aruncând pe stânci
Potopul lor de pară,
Închipuiau o horă de fantasme
Și apele fierbând clocotitoare,
Cu scoborîri și creșteri
De sute de izvoare,
Își îngânau eternele lor basme
În noaptea fără fund a negrei peșteri...

XI

Fantastic norii se 'nveșmântă,
Străpunși de suliți lungi de aur
Și ca 'ntr'un lac de sânge crește
Intreaga zare 'nspre coclaur.

Semn de războiu!... Un glas de bucium
Din văi, mă face să mă speriu...
Visam, Austrie, că 'n flăcări
Se dărmă vechiul tău imperiu...

XII

Dar soarele coboară 'n asfințit
Din văi cresc neguri cenușii,
Năvală dau pe culmi în sus
Și clopotele-au amuțit.

Pe gânduri dus,
Călugărul desculț a 'nchis
Străvechiul paraclis,
Și intră în chilia-i de sihastru.

Dar negurile cresc, mereu întind
Zăbranicul lor lung, întunecat...
Pe rând s'aprind
Făcliile văzduhului albastru,
Luceafărul scânteietor răsare
Și luminițe licăresc prin sat...

Departa orga surdă a pădurii
Cu mii de șoapte, taine de isvoare,
Răsună 'ncet, răsună lin —
Pe urmă tace...

O ceas divin!

Acum începe mândrul parastas
În templul veșnic al naturii...
Sus, peste lumea adormită, mută,
Potir de-argint, în mâna nevăzută
A îngerului purtător de pace,
Se 'nnalță luna dintre brazi...

Gigantic preot în odăjdii sfinte,
Străluce Caraimanul solitar...

Și tu, pierdut, o suflet, în extaz,
Cazi în genunchi...

DIN ZILE MARI

Stă pe deal cetatea neagră
Și Domnița la fereastră
Șade plânsă, — ochii galeși
Cercetează zare-albastră.

În zadar și azi l-așteaptă
Ca și ieri, pustie-i zarea
Murmură Ozana 'n vale
Și-i îngână trist cântarea

(Domnița cântă)

„Ozană, drag părau,
Pe malul tău a stat:
Știi tu unde-a plecat
Ștefan, stăpânul meu?

„De trei-ori a bătut
In poartă la castel,
Dar maica, vai! n'a vrut
Să-l vadă 'nvins *pe el!*

„O de s'ar fi îndurat
Să-l cheme lângă ea!
Cum 'l-aş fi sărutat
Şi cum l-aş mângăia . . .

„Dar de mânie-aprins
S'a dus,— n'a mai venit,—
Şi poate-i greu rănit
Sărmanul Domn învins!

„Cum nu-s o turturea!
M'aş duce, duce 'n sbor,
Să'mi scald aripa mea
In apă de isvor,

„De-aş şti că-l aflu iar
M'aş duce până la
Sfârşitul lumii chiar,
Şi rana i-aş spălă . . .

„O, Doamne, 'ndurător
Arată-te spre noi!
Și dă-mi-l înapoi
Că fără Ștefan, mor...“

VISUL LUI ȘTEFAN-VODA

In chilia de Sihastru
Doarme Ștefan și visează.
Pentru-ce în somn deodată
Fața lui se luminează?

Vede 'n vis pe Sfântul Gheorghe:
Se făcă că vine parcă
Lângă el și cu blândeță
Să-l îmbărbăteze cearcă.

„Fiule, viteze Ștefan!
Pentru-ce oftezi tu oare?
Cum de ți lași moșia 'n prada
Hordelor năvălitoare?

Scoală de'ți adună gloate
Și din bucium dă de veste —
Căci tăria nu-i în brațe,
Ci în inimi calde este.

Nu te teme că vrăjmașii
Vor putea să te răstoarne ---
Zimbrul falnic al Moldovei
I-o luă pe toți în coarne!

Dumnezeu ți-a pus cununa
Astei mândre țări pe frunte
Și de ai credință 'n Domnul,
Poți mișcă și deal și munte:

De-i strigă, stejarii, brazii
S'or schimbă și ei în oaste;
La un semn al tău, porni-vor
Năvălind în jos pe coaste...

O, aleargă dar și 'ncepe
Lupta fără preget iară,
Să te văd, ca și 'nainte,
Călărind viteaz prin țară!..“

II

Ca o mare ce revarsă
Valuri negre peste valuri,
Astfel pe câmpia arsă
Și pe văi și peste dealuri

Curg, și 'nneacă tot, Păgânii,
Până 'n marginile zării
Sfâșiind cu mii de ghiare
Trupul istovit al Țării.

Dar precum un roi de-albine
Abătute de furtună,
Împrejurul mătcei vine iar,
Iar, și zumzănind s'adună,

Tot așa de prin poiene,
Din păduri adânci coboară
După Ștefan Moldovenii
Și cu drag îl impresoară!

Buciumul răsună iarăși —
Vii răspund din văi ecouri —
Și răsând, în zări, înalță
Munții frunțile din nouri:

Văd cum, alungați din urmă,
Fug păgânii spre hotare —
Mulți găsesc în voi mormântul,
Dunăre și Neagră-Mare!

Văd cum însuși Împăratul
Mahomed, Cuceritorul,
Cu oștirile-i rămase
Grabnic își întoarce zborul,

Și se duce 'n goana mare,
Crunt scrâșnind ca scos din minte,—
Iar în urmă-i stă Moldova
Slobodă, ca și 'nainte!

v. a. c.

DUMBRAVA ROȘIE

I

S'a jurat și Craiul Olbriht,
S'a jurat în mare taină,
Îmbrăcând a vicleniei
Prea puțin crăiască haină.

Strânsu-și-a el oști bogate,
Chip păgânii să-i infrunte,
Socotind că Ștefan-Vodă
I-ar putea sluji drept punte!

In zadar cu sfat de pace
Cearcă solii să-l desmânte,
De solii cu vorbe goale
Tocmai el să se 'nspăimânte?

Dar când intră în Moldova,
Calu-i, poticnit, tresare —
Și cu glas de spaimă-i strigă
Un nebun pe drumul mare :

„Du-te, du-te spre peire!
Tristă soartă te așteaptă...“
Inșă Craiul spre Suceava
Cu oștirile se 'ndreaptă.

II

Nouă săptămâni de-a surda
Bate falnica Suceavă —
Rușinat acum se 'ntoarce
Craiul fără de ispravă.

Ștefan-Vodă face pace,
Nici-o vorbă rea nu-i zise:
Ci il roagă să se ducă
Tot pe calea ce pornise.

Iar de codrii să se teamă
Că foiesc de duhuri rele...
N'a voit s'asculte Craiul
Nici de sfaturile-acele,

Și călcându-și iar cuvântul,
Strică țara, arde, pradă —
La Cosmin l-ajung din urmă
Toate gloatele grămadă.

III

Printre râpe 'ntunecoase
De bătrâni cõpaci umbrite —
Fără griji coboară Leșii —
Noaptea codrului i-'nghite.

Nici prin minte nu le trece
Că pe dealuri stau la pândă
Moldovenii, să le iee
Viața pentru prăzi, dobândă.

Și deodată crește-un urlet
Ce din mii de guri răsună,
Și se 'ntunecă văzduhul .
Și trosnește și detună!

Groaznic în vârtej de chinuri,
Cad, mormane prididite,
Svârcolindu-se în sânge
Trupurile schilodite:

Urieși copaci de-avalma
Năruindu-se din stâncă
Vin rostogolind cu huet
Tot mai multe trunchiuri încă,

Și desprind și rup și darmă
Tot ce întâlnesc la vale —
Iadul peste ei le pare
Leșilor că să prăvale!..

În zădar s'abat în lături,
În zădar vor să se 'ntoarcă,
Căci asupra-le o nouă
Vijelie se descarcă,

Căci din arcuri nevăzute
Curge ploaia furtunoasă
De săgeți — de pretutindeni
Vine moartea mănioasă...

IV

Pe un armăsar sălbatec,
Parcă zarea vrea s'o soarbă,
Alb de spaimă, Craiul Olbriht
Trece văi în goană oarbă.

Oștile-i înfrante-aleargă
Isgonite în risipă —
Păsări mari de pradă 'n stoluri
Sboară 'n urma lui și țipă.

Și femei, copii și fete,
Plâng și-l blestemă pe cale —
Din Polonia întreagă
Crește-un freamăt greu de jale:

„O, unde ți-e, Crai-Olbriht,
Măreața ta oștire?
De Ștefan al Moldovei
Au nu aveai tu știre?

Nu-ți povesteam că Ștefan
Nu e deprins să ierte
Pe cei-ce, ca și tine,
Hrănesc dorinți deșerte?

Nici cântecul nu-ți spuse,
De când erai de-o șchioapă,
Că de mânia-i cruntă
Nici un vrăjmaș nu scapă?

Și-ai vrut să frângi Stejarul,
Tu, tânăr ușuratec,
Când n'a fost chip să-l frângă
Tătarul cel sălbatec,

Nici Ungurul cel mândru,
Nici Turcul cel puternic?
Ce-ai căutat în țara
Moldovei, craiu nemernic?

Nu-ți proorocise oare
Atâtea semne rele
Rușinea ce te-așteaptă
În văile acele ?

Și ne-ai luat părinții,
Copiii, frații, soții,
Ca să-i îngropi în codrul
Cosminului cu toții :

I-ai dus în gura morții,
I-ai dat corbilor pradă, —
Blăstem, blăstem, Craiu-Olbriht,
Pe capul tău să cadă !“

V

Însă pe câmpia 'ntinsă,
De cu zori și până 'n seară,
Măre, cu ciudate fiare
Moldoveanu' astăzi ară!

Nu-s doar vite cari domoale
S'opintesc, trăgând în pluguri,
Ci sânt, Leși robiți ce 'și pleacă
Umiliți grumazu 'n juguri.

Sânt odrasle strălucite,
Sânt vitejii prinși din fugă—
Azi blăstemă ei și țâța
Mamei că le-a dat să sugă...

Și gemând amar, înclină
În pământ trufașa frunte
Supt lovirile de bice
Și 'n batjocurile crunte...

Crește brazdă după brazdă,
Soarele 'n apus coboară...
Zile 'ntregi de-arândul vede
Sângeroasa muncă iară.

Harnicii țărani îngroapă
Ghindă 'n țerna desfundată, —
Căci așa-i poruncă aspră
De viteazul Ștefan dată.

...Și așa 'ncolți 'n Moldova
Ghinda plămădită 'n sânge...
— Freamătul *Dumbravei-Roșii*
Până azi pe Leși îi plânge!

ZILE DE PACE

I

Dup'atâtea mari războaie
Cu izbândă și cu slavă,
Înflorește iar în țară
Pacea plină de belșug.

Pe ogoare unde-atâta
Sânge-a curs, răsună iarăși
Strigătul cinstit și vesel
Al plugarului la plug.

Riurile se desghiață
De zăpor și ploi umflate,
Florile 'și desfac mireasma,
Ape dulci murmură 'n lunci —

Cântă 'n crâng privighetoarea;
Ciocârlii nenumărate
Ciripesc din înălțime
Biruința sfintei munci. . .

Căci era pe la 'nceputul
Lunei Maiu, când firea 'ntreagă
Înnoită, uită parcă
Tot ce-a fost cumplit și rău.

Într'o zi așa senină
Ștefan-Vodă ține praznic, —
Nu mai încăpeau de lume
Curțile vechi, la Hârlău. . .

II

Vierița cea frumoasă
Toarnă vin în cupa de-aur:
Mândrul soare al Moldovei
Șade 'n fruntea mesei mari —

Nins de vreme-i Voevodul,
Însă ageri ochi de vultur
Sub sprâncenele-i stufoase
Strălucesc adânci și clari.

Răzemat stă în spetează
Sub umbrarul de verdeață,
Lângă el, Bogdan sfiosul,
Fiul său cel mai iubit —

Luca Arbore, bătrânul
Înțelept, și mândrul Șendrea
Stau alături cu Tăutul,
Logofătul cel vestit.

III

Ca un stup în neastâmpăr
Sgomotă grădina mare,
Plină de boieri și oaste
Și nenumărat norod.

Nouraș, copil de casă,
Scutură bălae plete,
Și 'nstrunând lăuta veche
Cătă dus la Voevod...

„Cântă“ — zice Ștefan-Vodă
Cu blândețe, iar rapsodul
Tresărind ușor se 'nclină
Și începe 'ncetinel.

Cu evlavie ascultă
Țoți boierii în tăcere,—
Și, furat de amintire,
Ștefan ascultă și el:

CÂNTECUL DESPRE PREA-STRĂLUCITA IZBÂNDĂ
DELA PODUL ÎNNALT

Ștefan-Voevod,
Slăvit de norod,
S'a sculat în zori,
Pe la cântători,
Și s'a mănecat
Măre, și-a plecat

C'un pâlc de curteni,
Falnici Moldoveni,
Și s'a dus, s'a dus
Prin Țara-de-sus,
Și-a ajuns voios
În Țara-de-jos.

Iar dac'a ajuns,
I-a venit răspuns
Că dușmanii Țării,
Cât nisipul mării,
Năvălesc grămadă,
Pustiesc și pradă...

Ștefan Voevod,
Slăvit de norod,
Nu s'a 'nspăimântat
De câte-a aflat,
Ci din bucium suună
Și gloate 'și adună,

Iar în Cel-de-Sus
Nădejdea și-a pus,
Unde e nădejde
La ceas de primejde.

Domnul s'a 'ndurat
Și l-a bucurat,
Și-a trimis o ceață
Către dimineață...

Ștefan când văzù
Ceață ce căzù,
Repede-a 'nteles,
Repede-a ales
Pe câțiva viteji,
S'aștepte prilej
În crâng nepătruns,
De ceață ascuns,
Dincolo de vad
Mai sus de Bârlad;

Când o dă el semn
Să'și facă îndemn,
Să strige, să urle
Din tâmpini și surle,
Tobele să bată
In goană turbată,
Ca să zăpăcească
Tabăra turcească,
Să creadă că 'n coaste
Vine mare oaste.—

Iar Domnul viteaz
Cel de-apururi treaz,
Pân' o prinde știre
Turceasca oștire,
Grabnic s'o lovească
Și s'o dovedească...

Și așa a fost
Gândul lui cu rost:
Tâmpinele-au prins
Să țipe 'nadins,
Tobele să bată
In goana turbată,
Buciume și surle
Să strige, să urle.

Turcii călăreți
Alergând orbeți,
Cum au auzit
S'au și repezit,
Dar de după pod
Ștefan-Voevod
Pe neașteptate
Li-a sărit în spate!

Turcii dau de crâng,
Șirele se frâng,
Repede se 'ntoarnă,
Caii se răstoarnă,

Și mereu se 'ndeasă,
Prin negura deasă,
Prin smârcuri și sloată
Seucid în gloată,
Pe pod se răpăd,
Loviți de prăpăd,
Se ibsec în dos
De malul râpos:

Podu-i frânt în două,
Săgețile-i plouă,
Coase și topoare
Cad fulgerătoare!

Și lovit de-o rază,
Ce i-e dat să vază
Pașa Soliman ?
Vede pe Ștefan,
Cum venia, curat
Ca un leu turbat,

Cu coama în vânt,
Dus de Duhul Sfânt,
Cu oștenii săi —
Ceata lui de lei!

Spulberă și taie
Paloșu-i vâpaie,
Unde trece El —
Groază-i și măcel!

Nebuniți de spaimă,
„Alah!“ Turcii 'ngaimă,
Și se stâng și pier
Cu ochii la cer;
Alții fug să scape,
Fug peste hârtoape,
Fug, se duc orbeți
Vânați de săgeți!

Ștefan cu ai săi
Sboară după ei,
Și mi-i căsăpește
Și mi-i risipește
Și din goană mână
Liota păgână,
Și spulberă toată
Păgâneasca gloată!

Ștefan-Voevod,
Slăvit de norod,
După ce-a sfârșit,
Trei zile-a postit
Cu pâne și apă,
Lumea să-l priceapă,
Mulțumind supus
Tatălui de sus.

Și cu toată slava
S'a 'ntors la Suceava,
Ca un mândru craiu
Cu mare alaiu,
Și cu multe steaguri,
Rupte din șireaguri,
Și cu prăzi bogate
Dela Turci luate.

Iară Doamnei-Sale
Ce-i ieşise 'n cale,
I-a adus o salbă
Din Cetatea-Albă,
Insă la cocon
I-a adus plocon
Sabia turcească
Să mi-o mânuiască,
Şi-un arc, să-l deprindă
De mic să-l întindă...

Iar la 'mpărăţii
A trimis solii,
Tuturor să spună
Multă voie bună,

Pre-cum-c'a purces,
De Domnul ales,
Şi s'a bizuit
De a biruit
Din sus de Bârlad
Ş-a trimis în iad,
Pe cellalt tărâm:
O sută de mii
De Turci-Osmanlii...

Iar Papa din Râm
Pe loc ce-a aflat,

Poruncă a dat:
Călugări și clerici
Să cânte 'n biserici
Rugăciuni spre slava
Celui-ce 'n Suceava
E scutul dreptății
Și-al Creștinătății,
Cărui azi mă 'nchin
Ca un bun creștin,
Cu un ol de vin:

Domnul să-l trăiască
Și să-l miluiască,
S'apere moșia
De toatăurgia,
Mândru să 'nffloască
Vița Bogdănească!...“

CÂND A FOST SĂ MOARĂ ȘTEFAN...

I

Când a fost să moară Ștefan.
Multă jale-a fost în Țară:
Câte brațe 'n desnădejde
Către cer nu se 'nălțară?

Câte jertfe la altare,
Câtă smirnă și tămâie,
Pentru ca viteazul Ștefan
Viu și teafăr să rămâie!

Se părea că nici pământul
Nu se 'ndură să-l primească
Pe acel ce-a fost prea vrednic
Peste tot să-l stăpânească.

Și de groază și durere
S'a cutremurat pământul,
Ca în ziua răstignirii
Celui ce-a vestit cuvântul...

II

Când a fost să moară Ștefan,
Multă jale-a fost în Țară—
Cine ar putea să spună
Câte inimi sângerară?

Iarnă grea ca niciodată
Și o foamete cumplită
S'abătura 'n anul acela
Peste țara lui iubită.

Insă nici pe patul morții
Nu putea s'o dea uitării
Cela-ce pe drept fusese
Poreclit: Părinte-al Țării...

Lângă patul său chemându-i,
Mângâie pe toți sărmanii,
Plâng și îi sărută mâna
Văduvele și orfanii,

Plâng și-l binecuvintează
Și se întorc pe la căminuri, --
Iar boierii zi și noapte
Stau la patul său de chinuri...

III

Când a fost 'să moară Ștefan,
Multă jale-a fost în Țară:
Lângă patul său de chinuri
Toți boerii s'adunară.

În ceardac cerând să-l ducă,
A luat în mâni ochiana,
Să mai cate înc'odată
La Moldova lui — sârmana!

Și de ce-a văzut într'insa
L-a cuprins întâiu fiorul —
În ochiana fermecată
El cetise viitorul!

Veacuri negre de urgie,
Și de lupte și de jale
S'arătără, într'o clipă
Fulgerând, privirii sale...

IV

Vis e însă, ori aeve?
Din spre Olt, urcând, zărește
Un vultur măreț ce 'ntinde
Aripele, — și-adumbrește

Toată Țara Muntenească
Și Moldova și Ardealul...
Vai! dar noapte și mai oarbă
Iși aruncă 'n urmă-i valul!

Dintr'odată, făr' de veste,
Fața iar i se 'nsenină: .
Pacla grea deschide iarăși
Gene-albastre de lumină.

Pe câmpia dunăreană
Vede oști române 'n zare:
Mândru prinț din țări străine
Merge 'n fruntea lor călare...

Căntece de biruință
Cresc și umplu tot văzduhul,—
... Și zâmbind, cu pacea 'n suflet,
Ștefan Vodă 'și dete duhul!...

V

Dar cu dangăt plin de jale
Mii de clopote dau veste:
„Ștefan Vodă al Moldovei,
Ștefan Vodă nu mai este!“

Tristă-i Mănăstirea Putnei,
Porțile-i deschise-așteaptă
Strălucit convoiu ce vine
Și spre ele 'ncet se 'ndreaptă.

Este Ștefan. Azi străbate
Cel din urmă drum prin Țară,
Dar pe unde trece-acuma
În măreața zi de vară,

Plânge dealul, plânge valea,
Plâng pădurile bătrâne
Și norodu 'n hohot plânge:
„Cui ne lași pe noi, Stăpâne?...“

CÂND SEARA ÎN CEASURI DE SINGURĂTATE...

Când seara 'n ceasuri de singurătate
Imi sprijin fruntea visător pe mână,
Povești străbune, cântece uitate,
Cu glasuri de tilinci îndepărtate
Imi amăgesc iar gândul și mă 'ngână,--
Și-atunci te văd plutind surâzătoare
Din negura de vremi băsmuitoare...

Ești tu, izvor de nouă poezie,
Prilej de gânduri vechi, urzite iară,--
O drăgălașă muză populară!
In ochii tăi e cer senin de vară
Și fermecata mea copilărie
Mi-o readuci, de tine-ademenită...
Fii dar la vatra mea binevenită!

Ca 'n alte vremi și-acum fă să coboare
Asupra-mi iarăși liniștea dorită,
Să uit de tot, uitat de-orice ispită,
Să-mi pară lumea pajiște 'nflorită,
Și orice zi să-mi fie sărbătoare,
Să pot trăi, străin de glasul urii,
Ca un copil cuminte al naturii...

N Ă F R A M A

„Bate murgul din picior la, scară,
Sforăe și bate din picior, —
Mângâie-l, că-i cea din urmă oară:
Pentru Domn și Țară
Merg să lupt și 'n luptă, poate, mor.

„De-i zări trei picături de sânge
Pe năframa ce ți-o las în dar,
Nu te sbate, mâinile nu-ți frânge,
Dragă, nici nu plânge,
Dar să nu m'aștepți, că e 'n zadar!“

Astfel zise 'n ceasul de plecare,
Plin de jale mândrul luptător.
Glas de trâmbiți răsună în zare...
Inc'o sărutare, —
Și pieri sub geana unui nor.

Insă umbra gingașei fecioare
Multă vreme stăruește 'n prag.
Stă și cată dusă cum dispore
Pulbera în zare,
Insoțind pe cel plecat sub steag.

La fereastră stă, privind cu teamă,
Așteptând pe cel plecat sub stea —
Dar din ceasul când băgă de seamă
Semnul pe năframă,
N'a mai yrut la geam și 'n prag să stea.

Nu țipă, nici mâinile nu'și frânse,
Nici nu spuse-o vorbă nimărui,
Nime n'o văzù cu gene plânse...
Ceas cu ceas se stânse
Ca un crin... s'a stâns de dorul lui.

FRUMOASA IRINĂ

La Curțile-Nouă, din capăt de țară,
Tremură din vârfuri plopî cu frunza rară...
Nu știu: mândrul soare străluci deodată,
Ori în prag frumoasa Irină s'arată?

În cosiță'și prinde garoafa 'nflorită...
Pleacă la fântână și vine zorită.
Șueră mierlița, strigă cucu'n leasă:
„Cucule, azi-noapte m'am visat mireasă...”

Pune jos o leacă albele cofițe,
Scutură de rouă negrele-i cosițe;
Cată peste umăr, — inima-i înghiață:
Soarele pe dealuri s'a 'nvălit în ceață...

Galbenă de spaimă vine 'n fuga mare:
„Mamă! grea furtună amenință 'n zare...
Negri ca păcatul nouri se ridică...
Inimioara toată mi-a 'nghețat de frică!“

— „Draga mamei, dragă! Vestea ta nu-i bună!
Nu's nici nouri negri, nu-i nici grea furtună...
Ci păgânătatea într'acoace vine
Ca să mi te ceară, Irino, pe tine...“

Crește 'n zare goana pulberii stărnite,
Zguduie pământul ropot de copite...
Aleargă prin casă bătrâna și plânge,
Frumoasa Irină mânuțile și frânge:

„De-acu, mamă dulce, rămâi sănătoasă,
De te-a 'mpins păcatul să mă faci frumoasă..
Fost'ar fi mai bine să mă 'nghiță iadul
Decât să mă vadă roabă Țarigradul!“

... Spumegând se bate Dunărea de maluri,
Caicul pornește clătinat pe valuri,
Soarele preschimbă apele-i în sânge —
Frumoasa Irină se roagă și plânge:

„Turcule, dă-mi drumul să mă 'ntorc la mama,
Mi-am uitat pe masă salba și năframa;
Mi-am lăsat acolo lada mea de zestre,
Și-au rămas orfane florile 'n ferestre...”

Dunărea bătrână curge tulburată,
Frumoasa Irină stă îngândurată,
Șopotind se 'ngână valurile 'n spume,
Parc'ar tot strigă-o cineva pe nume...

„Nu-i Seraiul vrednic tu să-i fii podoabă!
Nu-i vrednic Sultanul să te facă roabă!...”
Soarele se stinge scăpătat pe dealuri —
Și-a pierit frumoasa Irină sub valuri...

...Iar deatunci bătrânii spun că 'n locul unde
Și-a găsit copila mântuire 'n unde,
Dunărea mi-aduce apă vecinic lină,
Ca să doarmă 'n pace frumoasa Irină...

NOVĂCEȘTII

La orânda 'mpărătească
Dela marginea pieții,
Vezi lumină printre loduri
Până 'n faptul dimineții;
Venetici din lumea toată
Fac popas acolo sara...
Dairaua se mărită
Cu cimpoiul și ghitara...

Trei voinici ficiori de lele
Tăbărit-au pe 'nserate;
Dairaua cu cimpoiul
Și ghitara tac speriate...
Țarigradul mi s'ascunde
Ingrozit, — iar Impăratul
Dă poruncă să 'ntărească
Straja peste tot palatul...

Forfotesc iscoade multe
Ca să afle, să scornească:
Cine 's prea ciudații oaspeți
Dela crășma 'mpărătească?
Pasă-mi-te să-i întrebe
Nu cutează niciun crainic...
Găfăind se 'ntoarce 'n goană
La palat trimisul tainic:

„Inălțate Impărate!
La Agnița Crășmăreasa,
Trei străini descălicară
Și deabia-i încape casa,
Ca 'ntr'un fund dogit de clopot
Tună'n gura lor cuvântul,
Și pe unde calcă dânșii
Se cutremură pământul!

„După mese s'așezară
Câteși-trei și largi în spete,
Intre umeri fiecare
A cuprins câte-un părete.
Nouă buți de vin goliră
Și 'ncă tot mai cer să bee,
Iar Agnița Crășmărița
N'are vin să le mai dee!“

„Duce-vă-ți pe loc de-i spuneți
Să le-aducă băutura
Și-i plătesc eu cât o face
Cu asupra de măsură.
Doar aceia 's chiar Novacii,
Căpitani vestiți în țară:
Oastea mea fără de număr
N'ar putea să-i scoat'afară!...“

GRUIA

BALADĂ DIN POPOR

Jos, sub nucul uriaș,
Gruia adormise —
Doarme ca un copilăș
Legănat de vise.

Paloșu-i atârnă 'n cui
Aninat de-o cracă —
Murgul paște 'n voia lui,
De urât să-i treacă.

„Scoală, Gruio, drag copil,
Scoală, Gruio dragă!
Au nu vezi cum vin tiptil
Turcii și te leagă?

„Turcii vin ș'aduc cu ei
Funii de mătase,
Funii răsucite 'n trei
Și 'mpletite 'n șase.“

Bate vântul cătinel,
Pletele-i mângâie —
Turcii se 'ngrozesc de el,
Strâng de căpătaie.

Bate vântul mai avan,
Pletele-i zburlește;
Turcii plâng: Aman! Aman! —
Gruia se trezește.

„Măi, dar greu ce-am fost dormit“,
Zice și se miră.
„Ori paiangeni au venit
Și mă înveliră?“

„Ia să mișc puțin din mâni,
Poate m'oi desface —
Alelei, pui de păgâni,
Nu veniți încoace?...“

Sar frânghiile în trei
Și pleznesc în șase —
Turcii fug ca vai de ei,
Fug cu moartea 'n oase.

Saltă Gruia și — hai-hui!
Sus pe cal s'aruncă,
Clocotă pe urma lui
Șapte văi și-o luncă.

Tropotă copitele,
Pulberea o scurmă, —
Turcii 'și pierd săritele
Alungați din urmă.

Surpă Gruia stelele,
Coborînd la vale —
Turcii 'și pierd giubelele
Și papucii 'n cale.

Dunării fac Turcii vad,
Trăznet este Gruia —
Șapte popi la Țarigrad
Cântă: Aleluia!

SOMNUL LUI CORBEA

Din bătrâne basne știu de-o închisoare,
Peșteră adâncă, văduvă de soare,

Aierul, de-o poștă, l-otrăvesc bureții,
Mucigai de veacuri spânzură păreții

Și 'nnăuntru doarme Corbea somn de vrajă,
Duhuri necurate lângă el țin strajă.

Doarme uriașul, răsturnat pe spate,
Ferecat în lanțuri pline de lăcate,

Barba-l învălește ca un strat de iarbă
Viperi și șopârle i-au clocit în barbă...

Și 'nchisoarea-i largă de-ar cuprinde-o țară,
Totuși lui 'i-atârnă picioarele-afară,

Ba mai pe 'ndelete dacă s'ar întinde
Două țări alături ar putea cuprinde...

Însă Corbea doarme... Pân'să se deștepte
Mult amar de vreme trebuie săaștepte!

Doar abia pe geană de-l atinge-o rază,
Doamne, lume nouă, cum îngheți de groază!

Doar prin somn de'și mișcă trupul într'o parte, —
Lanțurile-i grele zuruie departe, —

Și-o zbughesc prin găuri viperi și șopârle...
— Hai, săracă lume, cum o să te-azvârle!

P I N T E A

I

Spun povești minuni destule
Despre Pinteia Nădrăvanul,
Spaima 'ntunecatei cetini
Ce 'mpresoară Caraimanul.
Mari isprăvi de vitejie
Cunoscute poate vouă —
Ascultați acù la mine
Să vă spun și eu vre-o două ...

Pinteia, fraged copilandru,
La ciobani intrase slugă
Și-l muncea într'una gândul
Cum ar face el să fugă:
Bacii lacomi nu odată
Mi-l lipseau de prânz ori cină,
Și-l certau apoi în pilde
Ca să-i caute pricină...

Intr'o zi umblând cu turma
Intâlnește 'n cale-o zână:
„Bună vremea, măi voinice!“
— „Bună inima, stăpână!“
„Spune-mi mie ce te doare
Și de ce ești trist la față?
Poate eu voi fi în stare
Să'ți ajut cu vre-o povață...“

Pintea stă prostit și râde...
Ce să-i zică?... Ce să-i ceară?
Mai nu crede, mai se 'ndeamnă
Și răspunde-așă 'ntr'o doară:
„Dă-mi putere, sfântă zână,
Ca să-i bat pe toți ciobanii!
I-aș snopi numai odată
De m'ar pomeni cu anii!..“

— „Dacă vrei să prinzi putere
Du-te, Pinteo, de te scaldă
Colo 'n iezer unde apa
E ca laptele de caldă...“
Crișu lui! Nici mai așteaptă
Altă vorbă dela zână,
Face cum i-a fost porunca
Și se 'ntoarce glonț la stână...

Însă când ajunge-acolo
Stă la gânduri și se miră:
Ori crescuse el pe cale,
Ori ciobanii se chirciră!
Cu pitici așa nevolnici
Tocmai el să 'și pue mintea?
Milă-i fu ca să-i mai bată,—
Și-a plecat în lume Pinte!...

II

Rătăcea acu prin codri,
Uluit de bucurie,
Și, copil fără de grijă,
Dă să-și facă jucărie.
Patru doage își alege,
Le 'ntocmește, le 'ncleiază:
Fluer cu răsunset mândru
Astfel își intruchipează.

Cu picioarele-atârinate
In văzduh, cum s'așezase
Tocmai sus de tot, pe culmea
Unei stânci prăpăstioase,
Doamne, când la gură duce
Tulnicul întâia oară!...
Munții clatenă din vărfuri,
Codrii negri se 'nfioară...

Ca purtați de vijelie,
Val-vârtej aleargă norii,
Și din bolțile tăriei
Cad străfulgerați prigorii;
Apele se 'ndeasă 'n ropot
Tulburate preste prunduri, —
Neguri tresărind se 'nalță
Din prăpăstii fără funduri!

Insă Pinteă cântă, cântă!...
Tot mai mult cântarea-i place,—
Până ce din ceață zarea
Prinde 'ncet a se desface,
Iar când soarele deodată
Lumină tăria 'ntreagă,
Colo 'n plaiuri depărtate
Ce să vezi, măi frate dragă!

Nouă sate risipite
Peste 'ntinderile zării
Se 'nvârteau voios în horă
După sunetul cântării.
Țupăiau bătrâni și tineri...
Poate c'ar jucă ș'acuma,
Dacă Pinteă Năzdrăvanul
S'ar fi întrecut cu gluma!

EROUL DELA KONIGGRAETZ

Umblam și eu ca tot ciobanul
Cu fluerul pe lângă oi,
Când ne ochiră cu arcanul
Pe mine ș' încă pe vre-o doi —
Și cătăniți — nu trece anul —
Se face între Nemți răsboiu.

Departe, peste munți și ape,
Cu oaste mare ne-au pornit,
Și în țara Praisului, aproape
De Câne-Creț m'am pomenit.
Chitea p'acolo să mă 'ngroape
Al naibii Neamț... Dar ți-ai găsit!

Umblam fugar de-o săptămână
Prin codrii Praisului, flămând!
Și uite-așa... Stam într'o rână
Subt un stejar, și îngânând
O doină, mă gândeam la stână,
La munții mei... ce-or fi făcând!

Ieră în nămiez... Da să m'adoarmă
Foșnitul leneș din frunziș...
Tresar... aud deodat'o larmă
P'aproape, colea 'n ștejeriș:
Pun mâna repede pe armă
Și iau pădurea 'n curmeziș...

Măi! ce stau ochii să 'mi privească!
Un vâlmășag de Nemți luptau
Pe-o pajură împărătească...
Erau câți-va de-o apărau
Și mulți voiau să le-o răpească!
Ajută-mi, Doamne, să le-o iau!

Ca o dihanie turbată
M'arunc de-avalma peste ei!
Izbesc la mir trei inși deodată...
Dau iar, — și mai turtesc vre-o trei —
Hei, când să prind de veste, iată!..
Ia-i de-unde nu-s pe Nemții mei.

Eu, haida-hai, cu steagu 'n spate,
Pornesc la drum, cu pașii rari . . .
Ajung 'n lagăr pe 'nserate . . .
Ce să-ți mai spun? . . . Și mici și mari
Mă duseră cu-alaiu, fârtate,
In cortul plin de ghinărari . . .

DOI VOINICI

Turci, Tătari, rășboiu și ciumă
Bântue în țara toată,
E o vreme blestemată.
Trece un voinic călare
Înnoptat pe drumul mare...

Morți de spaimă, arși de sete,
Sboară cal și luptător.
Puțurile 's otrăvite,
Peste țarini pustiite
Pasări mari de pradă, cete,
Trec și țipă speriete
Și s'abat departe 'n sbor...

Munții se scufundă 'n zare,
Drumul nu se mai zărește...
Calul, pas cu pas, slăbește,
Pas cu pas se poticnește
Și tresare.
Iar singurătatea crește,
Tot mai înspăimântătoare.

Ah, și 'n liniștea de moarte
Se aude-un glas, pierdut,
Parcă vine de departe...
Cine ar putea să fie
La o vreme-așa târzie ?
Poate i s'o fi părut...
Stă, ascultă, vreă să vază...
Calul sforăe... o groază
Fără margini înclătează
Pe voinic...

Nu mai vreă acum să știe
Nici de drum, nici de nimic...
Aiurit, întoarce calul
Scapără schintei și sar
Sub copite...
Peste râpe și ponoare,
Cal și călăreț dispar...

Neagra zare
Îi înghite...

Glasul însă crește, rar,
Se aude tot mai bine...
Vine...

„Aolică, ce păcate!
Turci au dat, Tătari au dat,
S'au închis crâșmele 'n sat;
Sau închis crâșmele toate
Și eu tot m'am îmbătat!
Nici de Turc, nici de Tătar
N'am avut și n'am habar!“

E un biet creștin cuminte,
A băut,
A petrecut
Și tot cântă înainte:

„Aolică, ce păcat!
Turci au dat —“

Și se pierde 'n depărtări
Încurcând două cărări...

FÂNTÂNA VRĂJITĂ

Jos, la fântâna dintre plopi,
Descânt'o vrăjitoare.
Se umflă apa, — joacă stropi
În scăpătat de soare.
Se umflă apa, scade iar
Și parcă vrea să fiarbă, —
Se 'ndoaie plopii și tresar
Vrăjiți de hâda oarbă.

Și tot șoptind și tot vrăjind
Aruncă bobii 'n sită,
Se 'ndoaie plopii vâjăind
Și noaptea e sosită.
Și tot vrăjind și tot șoptind
Ea face-un semn cu mâna, —
Din plopi foi moarte se desprind
Și clocote fântâna.

Legate-s apele de-acum,
Ea 'n umbră stă și așteaptă.
Un călăreț trudit de drum
Spre cei doi plopî se 'ndreaptă.
Spre gura însetată el
Găleata o apleacă,
Bea apa descântată el,
S'aruncă 'n șea și pleacă.

Dar nici doi pași nu face 'n drum
Stă roibul, sforăște,
Și două brațe-l prind acum
Pe călăreț în clește.
Se apără cu suflet stâns,
Și luptă și se sbate,
Dar vrăjitoarea-l ține strâns
Și-i călărește 'n spate.

Cu pintenii el bate 'n cal
Stă zările să soarbă, —
Pădure, holde, vale, deal
Se pierd în noaptea oarbă. —
Și 'n zori de zi au fost găsiți
Acolo, la fântână,
Și cal și călăreț zdrobiți
De goana cea păgână. —

Voi, fetelor și voi, feciori
La apă când v'eți duce,
Suflați asupra-i de trei ori
Și faceți sfânta cruce,
Căci la fântâna dintre plopi
Stă baba blestemată, —
Și nu desleagă zece popi
Ce leagă ea odată!

LA CULES

E ziua Crucii azi — zi sfântă!
E chef și chiot prin podgorii,
Ici mustu 'n cadă se frământă,
Ici trec glumind culegătorii:
Românii toți cu voe bună
Cinstesc o datină străbună...

Sub nucul secular e hora,
Bătrâni, flăcăi, neveste, fete.
Străluce 'n ochii tuturor
Văpaia veseliei bete —
Și rād și se 'nvărtesc și saltă
Invălmășiți toți la olaltă!

Dar ce-i acolo? Ce minune?
Ce fug femeile și țipă? —
Incepe lumea să s'adune
Din toate părțile 'ntr'o clipă,
Aleargă ca la urs, grămadă,
Se 'ndeasă, se 'mbrăncesc să vadă...

Un sâtir mic, încins cu viță,
S'a prins în horă fără veste,
Și behăind ca o căpriță
Dă spaima 'n fete și 'n neveste,
Dar pân' să-l ia de scurt poporul
A șters-o grabnic drăcușorul...

Aeve-a fost ori numai șagă?
Intreabă toți și 'ntreabă zarea.
Bătrânii doar își rād în barbă:
Nu-i prinde-așă ușor mirarea!
Ci mai vârtos la chef se 'ndeamnă:
„Copii! belșug și spor înseamnă!“

IELELE

In farmecul serii
Supuse's tăcerii
 Câmpiile 'n floare,
Doar luna bălae
Se scaldă 'n părae
 Incet curgătoare.

Pe molcome vânturi
Vin tainice cânturi
 Și glasuri ciudate . . .
Căci duhul pierzării
La marginea zării
 Din aripe bate !

Indeamnă'ți fugarul,
Să taie hotarul
 Ca gândul de iute!
N'auzi tu pe cale
Cimpoaie, țimbale
 Și glas de-alăute ?

Sunt iele măiastre
Pe urmele voastre, —
 Pe voi vă vânează
— Prea-sfânta Marie
Din 'nalta tărie
 Ne aibă în pază!

Voinicul dă pinten,
Fugarnicul sprinten
 Pornește, săgeată,
Și sboară șoimește...
Târziu! Căci sosește
 Năpraznica ceată...

La mijloc îi prinde
Și 'n juru-le 'ntinde
 O horă păgână.
Lung clocote dealul:
Voinicul și calul
 Se sbat în țărână!

Iar ielele, fetele,
 Nouă surori
Iși spulberă pletele
 Până la nori,
 Și șueră
 Flueră,

Chiotă 'n lună;
Și 'n lanțuri
De danțuri
Se 'ntind și s'adună . . .
Sălbatece cântă
Și iarăși s'avântă
In goană nebună!

RUPTURĂ

E o, cantină cu un steag
Pe deal, în rariștea de brazi;
De-acolo ies cântând, la braț,
Două catane-camarazi.

Și-i sărbătoare... De pe deal
Se vede peste nouă sate!
Ei se opresc, privind cu drag
Spre văile îndepărtate...

O turlă luce tocma 'n fund;
E satul unde se născură:
Acolo-i chef! Acolo-i traiu,
Acolo-i horă 'n bătătură!

Și cum privesc ei amândoi,
Induioșați, nevoie mare,
I-apucă dorul de părinți,
Oftând, se strâng la braț mai tare...

Dar totodată, amândoi
Și-au amintit și de Măria; —
Scurt, țațoși s'au lăsat de braț:
E ruptă camaraderia...

H A I D U C U L

Lumina aurie se cerne printre cetini. —
Trecând, ca o nălucă, în zarea din apus,
Haiducul rătăcește, cu flinta 'n spate, dus
In toată lumea largă el n'are alți prieteni
Decât copacii 'n codru și nourii de sus.

Infiorat de taina singurătății grele,
Străvechiul codru sună, foșnindu-și frunza rar...
Voinicul prinde-un zgomot venit din spre hotar:
Iși saltă dârz podoaba de-alămuri și de-oțele
Și ochii lui sălbateci străfulgerând tresar.

Cum se ridică leul stăpân într'o pustie
Și-așteaptă prada mândru, cu nările în vânt,
Ca dintr'o săritură s'o culce la pământ —
Haiducul clocotește de ură și mânie
Și pieptul i se umflă stând să sbucnească 'n cânt...

Dar din tufiş trei focuri vrăjmaşe se descarcă,—
Un răcnet moare 'n pieptul rănitului erou!
El vrea să se ridice şi cade 'n brânci din nou:
Din somn tresare codrul, rănit şi dânsul par'că
Şi urlă de durere cu repetat ecou...

CU GENELE PLEcate

In castelul dintre codri
Liniște-i ca în mormânt:
Nu s'a pomenit de-o vreme
Innăuntru-i răs ori cânt.
Credincioșii casei umblă
Muți în tainica tăcere,
Rar își fac un semn ori schimbă
Șoapte 'n umbră de unghere,
Nu cumva să strice pacea
Doamnei triste, adorate,
Ce de-apururi nu ridică
Genele ei lungi, plecate...
Tristă-i totdeauna Doamna
Palidă în neagra-i haină,
Și cu nimeni nu grăește...
In castelul vechiu e-o taină.

Însă când Barbarul mândru
Vine dela vânătoare,
Pașii grei și glasul-i aspru
Lung vuesc prin coridoare...
Toți înfiorați aleargă
De porunci să țină seamă,
Umiliți i se închină,
Galbeni, tremurând de teamă:
Vai de-acei ce-i stau în cale
Când sprinceana i se 'ncruntă.
În sălbateca-i privire
Sângeră pedeapsa cruntă...

*

Numai Doamna, numai dânsa,
Liniștită îl așteaptă, —
Buzele-i subțiri și fine
Nu surâd, nu scot o șoaptă.

Numai ei, când îl zărește,
Inima nu i se bate,
Și de-apururi nu ridică
Genele ei lungi, plecate...

*

Uneori, sus, la fereastra
Din iatac, stă nemișcată;
Peste munți, peste hotare
Caută îngândurată...

Uneori încet se urcă
Sus, pe 'ntunecata stâncă,
Și, visând, privește dusă
In prăpastia adâncă...

Tristă-i totdeauna Doamna
Palidă in neagra-i haină...
In castelul dintre codri,
In castelul vechiu, e-o taină.—

*

Amândoi stau față 'n față'n
Vechea sală stramoșească.
— M'ai chemat?... întrebă Doamna
Mândră, fără să-l privească.
El, cu 'n scrâșnet de mânie,
Palid prinde biciu 'n mână.
Face-un pas, vrând s'o lovească,
In pornirea lui păgână...
Brațu-i cade... Întâlnise
Iar privirile-i pierdute,
Pironindu-l doar o clipă...
Năbușit, îngână: „Du-te...”

*

Miez-de-noapte bate, straniu
Răspunzând din stâncă 'n stâncă:
In castelul dintre codri,
In iatac, lumină-i încă.

N'are somn sărmana Doamnă,
Negre amintiri o dor:
Inima-i însângerată
Se 'nfioară 'n preajma lor...

Ochii ei lucesc mai negri,
Albă-i fața ei ca varul;
Ea desface scrinul antic,
Trage 'ncetinel saltarul
Ce, rostogolind din umbră
Orbitorul lui tezaur,
Joacă 'n schinteerii, Sub para
Candelabrului de aur:
Diamante și rubine
Și topazuri și safire
Tremură în mii de ape
Și se bat în strălucire...

Un inel e între pietre,
Un inel pătat de sânge...
Ea-l întoarce, — și-l privește...
Și pornește 'ncet a plânge.

*

Iat-o scoborând în umbră,
Ca o umbră de ușoară,
Scările de marmur albe,
Orice freamăt o 'nfioară...

A trecut de pragul porții...
Noaptea-i mută și senină;
Pe prapastie răsare
După stâncă, luna plină.

*

Două brațe, sus, pe stâncă,
Albe se înalță 'n lună,
Și, de-un țipăt lung izbite,
Negurile-adânci răsună...

VREMURI APUSE

Aus alten Märchen winkt es...

HEINE.

In parcul vechiului castel
Pe-aleea solitară,
Un tânăr prinț rătăcitor
Se plimbă trist și visător
In fiecare seară...

Se plimbă trist și visător
Și 'ngână cu durere;
„Copilă tainică de craiu
Cu vineți ochi, cu păr bălaiu, --
Tot sufletu-mi te cere...”

Se plimbă visător și trist
Și cu durere 'ngână:
„De cu nu vrei să te iveș i
Din ceața vechilor povești,
Să-mi faci un semn de mână?...”

E-o liniște de cimitir
În parcul singuratic:
„O, dați-mi mândrul buzdugan
Și-aduceți calul năzdrăvan
Ce-adulmecă jărativ...”

Ca 'n cimitir e liniște
În tainica grădină —
Trist razele prin cetini curg
Și luminează în amurg
Castelul în ruină...

S M E O A I C A

— Zorește-ți fugarul, o drag Făt-frumos!
Zorește-ți fugarul și-aține-te bine!
Căci iată Smeoaica cu chipul hidos
Pe urmele noastre pornit-a, și vine
Purtată în goană, ca norul de vânt,
C'o falcă în cer și cu alta 'n pământ.

— N'ai teamă, copilă de craiu, căci cu noi
E Galben-din-soare, copilă, n'ai teamă!
Aruncă năframa cea scumpă 'napoi,
Să crească un codru năstrușnic de-aramă:
Pân' dinții Smeoaicei, rozând, s'ar toci,
Noi fi-vom departe, departe de-acî!

— Zorește-ți fugarul, o drag Făt-Frumos!
Nu simți tu dogoarea arzându-te 'n spate?
E crunta Smeoaică cu chipul hidos:
Rozând la copaci, prin pădure străbate.
Ea vine cumplită, cu părul vâlvoi —
Și dacă ne-ajunge, Aman e de noi!

— N'ai teamă, tu mândră copilă de craiu
N'ai teamă, al inimei mele tezaur!
Aruncă-i tu pieptenul de-aur ce-l ai,
Pe loc să se facă un munte de aur.
Ah, iată-l cum crește cu vârful în cer —
Să-l roadă Smeoaica cu dinții de fier!

— Zorește-ți fugarul, o drag Făt-Frumos!
Căci muntele iată, se clatină, crapă:
Smeoaica cumplită, cu chipul hidos,
Prin borta deschisă se vără și scapă.
Ea varsă catran și pucioasă pe nări —
N'auzi tu vâlvoărea cum clocotă'n zări?

— N'ai teamă, tu scumpă copilă de craiu!
N'ai teamă, căci leac îi găsim noi îndată;
Aruncă-i oglinda vrăjită ce-o ai,
Să crească o baltă adâncă și lată:
Căci apa cea lată va pune hotar
Pe care-o să'ncerce să-l treacă 'n zadar!

— Zorește-ți fugarul, o drag Făt-frumos!
Se'ntunecă cerul, pământul vueste.
Te uită! Smeoaica cu chipul hidos
Se zbate'n mocirlă și se zvârcolește.
Ea urlă turbată și-azvârle spre noi
Cu ghiarele-i hăde bucăți de noroiu!

— N'ai teamă, tu dulce copilă de craiu!
Acolo rămâne de-acum înainte!
Noi însă trecut-am pe celălalt plaiu,
In lumea de visuri curate și sfinte!
Inlănțuie-mi gâtul cu brațul tău drag! —
O, las' să ne ducă fugarul pribag!

CÂNTEC

Cutreeri ulițele 'n rând,
Un cântec tainic șuerând:
E 'ntâia zi frumoasă, caldă;
O vrabie 'n nisip se scaldă
Și ciripește-atât de blând!

Te 'nviorezi și prinzi puteri
Sub vraja dulcii mângâeri —
La umbră însă-i frig și-acuma
Și noaptea tot mai cade bruma,
Și 'n suflet tot mai plâng dureri...

CANTECE

I

Singurel ca un haiduc,
In surghiun ca norul,
Cată mâine să mă duc
Și să 'mi las odorul.

Măine plec in zori de zi...
Inșă până mâne,
Vino mai aproape, — zi
Doina mea, stăpâne!

Doina cu păstorul, când
Prăpădise turma
Și se duce tot cântând
Ca să'și piardă urma...

II

Nu mai sunt pe luncă flori,
Văile 's deșarte, —
Țipă cărduri de cocori
Pribegind departe!

Și văzduhul s'a 'norat,
Ninge sus la munte —
Trec pe vale, la iernat,
Turmele mărunte..

Plâng tilingi, tălângi răspund,
Soarele apune, —
Glas de bucium sună 'n fund
Ca o rugăciune...

III

Boii stau în jug supuși,
Gata de plecare;
Necăjiții cărauși
Merg pe lângă care...

„Hăis și cea!“ — gem sub poveri
Carele greoaie;
Ieri ca azi și azi ca eri;
Frig și vânt și ploaie...

Drumul e glodos și greu,
Negura se lasă:
„Știe bunul Dumnezeu
De-om ajunge-acasă!..“

V

Bate vânt din răsărit
Veste neagră mi-a venit
Că la temniță 'n Bălgrad
Sunt trei frați de spânzurat...
(Cântec vechiu).

Stau la Bălgrad trei fărtați,
Stau în închisoare:
Măine 'n zori sunt așteptați
De spânzurătoare...

„Domnule, Măria-Ta“ —
Cel dintâiu oftează,
„Bun ai fi de-ai așteptă
Până mâini de-amează...”

„Până maica mi-o veni,
Nu mă du la moarte:
Că de-acas'abia porni
Și-i bătrână foarte!”

- „Domnule, Măria-Ta“ —
Zice altul iară,
„Bun ai fi de-ai aștepta
Până mâini pe sară!..“

„Am nevastă, copilaș;
Lung e drumul foarte:
Până intră în oraș
Nu mă du la moarte!...“

Cel din urmă-i ascultă,
Impăcat cu toate:
— „Domnule, Măria-Ta,
Iartă-i de se poate!

„Ci de mine nu 'ntrebă:
Mie mi-e tot una
Mai vedea-voiu mâini ori ba
Soarele și luna!...“

„N'o să 'mi plângă la mormânt
Maica ori nevasta,
Că străin am fost și sunt
Eu pe lumea asta!

„Numai cu o fată 'n sat
M'am iubit o vară, —
Dar și-aceea m'a lăsat
Și mi-o măritară...”

VI.

Dragă codrule, te las...
Plec pe căi străine...
Chezășie mi-a rămas
Inima la tine.

Tu m'ai învățat să cânt
Din copilărie,
Și de-atunci n'am pe pământ
Altă bucurie!...

CÂNTEC DE PRIMĂVARĂ

Infloresc grădinele;
Ceru-i ca oglinda;
Prin livezi albinele
Și-au pornit colinda...

Cântă ciocârliile
Imn de veselie;
Fluturii cu miile
Joacă pe câmpie.

Joacă fete și băeți
Hora 'n bătătură, —
Ah, de ce n'am zece vieți
Să te cânt, Natură!

MI-E DOR

Mi-e dor de munți... de Caraimanul
Pe veci acoperit de nor.

Mi-e dor de freamăt lin de brazi,
De murmur tainic de isvor —

Mi-e dor de tine azi!

Mi-e dor de toaca din vecernii,
Și de tălângi, de verde plaiu,
De jalnic fluier de păstor,
De mândru port, de dulce graiu —

Mi-e dor de tine, dor...

z. Hori

RUGĂCIUNE

Doamne, către tine 'ndrept
Astăzi ruga mea umilă!
Eartă celuia nedrept:
Dela tronul tău aştept
Cel din urmă semn de milă...

Ca un demon cad învins,
Fulgerat de suferinţă.
In genunchi, cu graiul stins
Şi cu sufletul cuprins
De obidă şi căinţă;

Dornic braţele-mi întind
Către cerurile Tale:
Valurile mă cuprind,
Inima mi-o simt murind
De neţărmurita jale;

Și pre tine te mai chem:
Doamne, tu ești sfânt și mare!
Mântue-mă de blestem...
Cătră tine plâng și gem:
Indurare!

CÂNTEC

Noapte, noapte, — iar mă lași
Singur pe cărări pustii,
Părăsit aceleiași
Palide melancolii...

Stelele se stâng acum,
Roua picură pe flori:
Spune-mi, încotr'o să 'ndrum
Pașii mei rătăcitori?...

STEAUA

Străluce sus așa tăcută
Și parcă, isvorând scântei,
Vrea să pătrundă printre stori —
Ah, câte visuri, câte doruri
 Incred în taina ei!

Ca un prietin de departe,
Departe 'n veci, și 'n veci străin,
Stau și-o pândesc în fapt de sară
La geam acolo să-mi răsară
 Senină din senin...

ACOLO

Tu, singuratică și-albastră,
Rătăcitoare 'n infinit,
La ce mă chemi neconținut
Acolo 'n colțul de fereastră
Să te ador înmărmurit?...

Și spune-mi ce 'nrudită vrajă
Și ce îndepărtat mister
Mă face pururi să te cer
D'asupra capului de strajă,
Stea singuratică pe cer?...

CÂNTEC VECHIU

Codrule, stăpânule
Codrule, bătrânule!
Mișcă-ți tu poenile
Și-ți ridică genele,
De privește până 'n zare:
Nu ș'arată șir de care,
Șir de care ferecate,
Scârțâind împiedecate,
De-angarale 'mpovărate,
De neferi incunjurate ?...

Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Scutură-ți tu pletele
Să s'adune cetele:
Cetele haiducilor,
Spaimetele răscrucilor
Să răstoarne carăle,
Vânzoland covoarăle,
Să desfunde lăzile
Să-și împartă prăzile...

CÂNTEC DE LEAGĂN

O grădină îngeri meșteri
Zugrăvit-au la fereastră
Și e frig în casa noastră,
Ca sub bolta unei peșteri —
Dormi, copile, dormi!

Vântul în ogeag suspină,
Mișcă 'ntr'una cleampa ușii;
Amorțit-au greeruşii
Subt căuşul de făină —
Dormi, copile, dormi!

Ce ridici mânuța mică?...
Fulgiți albi de nea se scutur:
Peste cap îți zboară un flutur,
Ciripește-o rândunică...
Dormi, copile, dormi!

DE CÂNTECE PARISU-I PLIN ...

De cântece Parisu-i plin
Ca marea de sirene,
Și nu mai pleacă cei ce vin
Pe țărmul mândrei Sene.

La Napoli, grădinele
Nu știu ce e zăpada,
Și 'n golfuri mandolinele
Ingână Serenada.

Suspină țitera 'n Tirol
Când în tăcerea sfântă,
Vre-un orb moșneag în capul gol
Pe prispă stă și cântă.

Zănatec țipăt de viori
E 'n veselele ciarde,
Cântarea asta 'ți dă fiori
Și tremură și arde...

Dar creadă cine cum o vrea,
Cum crede să'și aleagă;
Nu-s doine ca în țara mea
Pe lumea asta 'ntreagă!

CREDINȚE...

De-apururea m'ați urmărit,
Invăluite 'n ceață,
Cu farmecul nețârmurit
Al dragostei de vieață.

Mi-ați dat nădejde ca să lupt
Cu griji și cu necazuri
Ce 'și grămădeau neîntrerupt
Noianul de talazuri,

Și-adesea de cădeam înfrînt
De trudă și durere,
Găseam la voi și crezământ
Și leac de mângâere, —

Inveselind cărarea mea
Cu-alaiu de sărbătoare.
Copil îndrăgostit de-o stea,
De-un cântec sau de-o floare...

Și-acum vă duceți rând pe rând —
Ieri una — astăzi una ...
Mă părăsiți așa curând,
Pieriți pe totdeauna?...

Dar eu atunci al cui rămâi
O, dragi credințe moarte!
Pe drumuri, fără căpătâi,
Vai, cine-o să mă poarte?...

SPRE PRIMĂVARĂ

Vor înflori curând
Pe coastă merii,
Și va suna curând
Ceasu 'nvierii.

Schimba-va bruma grea
In strop de rouă,
Ca să răsfrângă 'n ea
O lume nouă:

Un cer așa senin
Cum nu mai fuse —
Uita-vei orice chin
Din zile-apuse...

— Un flutur dă ocol
Cătând o floare.
Dar bate-așă domol
Din aripi .. moare...

De ce te prind fiori?
Ce gând te paște?
— Vezi tu, e trist să mori
Când tot renaște!...

MELANCOLIEI

Ce timpuriu m'ai cucerit, iubită
Melancolie, credincioasă soră!
Eră într'o Duminică 'nflorită
Și satul tot, devale, strâns la horă...

M'am dus și eu. La vesela serbare
Priveam așa pierdut, și 'ntăia oară
In sufletu 'mi simții cum se strecoară
Fiorul tău de dulce întristare.

Instrăinat de-atâta veselie,
Am căutat singurătatea 'n cetini...
Atunci te-am cunoscut, melancolie,
Și vezi, de-atunci rămas-am buni prieteni...

B O L N A V

Afară iar e cer senin
Și ți-e așa de dor de soare,
Că plângi, pe patul tău de chin,
Plângi ca un rob în închisoare.

Nu plânge!... Nu te da învins,
Nădăduește și adastă...
Nu vezi?... un fluturaș s'a prins
Bătând din aripi, la fereastă.

Primește-l pe acest pribag
Și-albastru fulg al primăverii:
L-o fi trimis vre-un suflet drag
Spre a-ți vesti sfârșit durerii...

RUGĂ

Ulițele 'negurate
Luna în argint le 'mbracă,
Limpede un clopot bate
Straja cea dintii...

În grădină doarme florea,
Doarme fluturul pe floare:
Până și privighetoarea
A tăcut acum...

O, natură, împrumută-mi
Din odihna ta o clipă —
Vino, dulce somn, sărută-mi
Ochii obosiți...

LĂ FEREAȘTRA SPRE LIVADA...

La fereaștra spre livadă
Din copită murgul bate,
Frâu de-argint să-i scot din ladă,
Scumpă șea să-i pun în spate,
Să pornim iar împreună
Peste văi și peste plaiu,
Că s'a 'ntors iar vremea bună —
Stai, murgule, stai!

Murguleț, coamă rotată,
Stai pân' iese luna nouă,
La mândruța sprincenată
Să trimit o slovă-două,
Ori pe soare, ori pe lună,
Ori pe nor, ori pe senin...
Ori să mergem împreună?
Lin, murgule, lin!

Murguleț, fii bun și-adastă
Să 'mplinesc frumoasă slova,
C'a veni și vremea noastră
Să ne ducem la Moldova,
La Moldova cea bătrină
Unde ne'a 'ngriji ca'n raiu
Mândra mea și-a ta stăpână...
Hai, murgule, hai!

CÎNTEC

Singur și robit de jale
Mângâiam un dor ascuns:
Mi-ai ieșit atunci în cale
Mi-ai zâmbit — și-a fost de-ajuns.

Brățele, ca niciodată,
Dornice mi s'au deschis:
Inima de-atunci mi-e dată
Și trăiesc un mândru vis.

S'A 'NNOPTAT

S'a 'nnoptat încet cu 'ncetul
Luna vraja și-o îmbie,
Singur-singurel poetul
Bate ulița pustie.

La perdelele închise
Mai aruncă o privire,
Unde dorm atâtea vise
Fermecate, de iubire.

Aiurit apoi rămâne
Și cu ochii duși în lună:
Cintecul cel nou, de mâne,
Tot mai clar în minte-i sună...

PENTRU CE NE-AM TEME ?

Și de ce ne-am teme, dragă,
Și de ce-am mai fi cumiți,
Când acelaș gând ne leagă,
Și aceleași suferinți ?

- Văd eu clar că 'n toată firea,
Ori cât stau și mă socot,
Legile ce-a pus iubirea,
Birue și sfarmă tot.

Legi eterne sunt acele . . .
Cum să le înfrângem noi ? —
Ne-am lupta 'n zădar cu ele,
Și ne-ar pierde pe-amândoi !

CÂNTEC

Vezi, dragii oaspeți le-au venit
Și pomii toți s'au premenit
De sărbătoare —
Grădina-i templu plin de svon,
Albina-i psalt, — și orice floare
Un sfânt amvon.

Sub streșini cuiburile vechi
Ascund iar vesele perechi
De rândunele, —
Și cuiburi nouă se clădesc —
Iar eu, furat de-un vis, privesc
Zâmbind la ele.

O spune-mi, dragă rândunea
Ce sbori mereu în preajma mea,
Tu știi mai bine:
O să-mi ajute Dumnezeu
Să-mi pot alcătui ca tine,
Un cuib al meu ?

TERȚINE

Aș vrea să cânt — să 'mbrac în mândre rime
Norocul rar ce 'n cântec nu încape,
Că nu e vers pe lume să-l esprime.

Ci ca 'ntr'un murmur nesfârșit de ape
Ce se revarsă 'n valuri de-armonie,
Din mii de glasuri ce-l vrăjesc deaproape,

Sărmanul suflet cearcă, și nu știe
Ce ton să prindă, ce cuvânt s'aleagă,
Căci toate-l chiamă, 'l strigă și-l îmbie...

Iar eu stau mut, — și-aș sta vecia 'ntreagă
S'ascult uimit la glasurile-acele,
Privind în ochii tăi albaștri, dragă, —

Vis întrupat al visurilor mele!

Mergeam în întunec și fără nici o țintă,
Cu fruntea încrețită, cu ochii în pământ,
Să plâng de mult uitasem, — uitasem chiar să cânt,
Căci fericit e-acela ce plânge-amar sau cântă,
Atuncea când se simte mai trist și mai înfrânt!

Și ai venit odată cu mândra primăvară,
Tu, primăvară mândră a vieții mele, Li!
Cum te văzû pribagul, pe loc se 'nveseli.
Și soare 'n cer s'aprinse și ciocârlii cântară
Și-un raiu de viață nouă deodată ne 'nvăli.

Și s'a pătruns de farmec ființa mea întreagă,
Când tu mi-ai spus o vorbă, și mi-ai șoptit cu drag...
Eu mă duceam spre moarte, tu m'ai întors din prag...
— Fii binecuvântată pe cât îi ești de dragă,
Stăpână adorată a fostului pribag!

CÂNTECE

I

Acelorași mizerii pradă
Se lasă lumea nărăvită:
Nemernicia 'n veci slăvită,
Și meritul hulit în stradă.

Virtutea stă în lingușire,
Dreptatea 'n vorbe care sună,
Și toți se sfâșie 'mpreună
În ne'nțeleasa lor orbire.

Acesta 'i raiul vremii noastre
Lipsit de cinste și iubire!
— De n'ai fi tu, a ta zâmbire
Și-a ochilor lumini albastre.

Tu, crin plăpând de primăvară,
Pe care-l strâng cu frică 'n brață,
Mi-ar fi așa de frig în viață,
Ca într'o casă mortuară...

II

Las luptele haine
Ce lumea o distramă:
Copilă, n'avea teamă
Și te încrede 'n mine.

Dă 'mi ochii, dă 'mi surisul,
Și cazi 'mi dulce 'n brață...
O vino de mă 'nvață
Cât prețuește visul:

Doar pentru el ne darăm
Noi unul altui, dragă —
N'aș vrea pe-o lume 'ntreagă
Ca și pe el să 'l sfărăm!

DOJANA

Erà un cer albastru 'ntr'o vacanță,
Iar noi mergeam ca doi copii drăguți..
Și ochi-ți plini de tainică speranță
Și-obraji-ți albi spuneau: „nu ne săruți?“

Mergeam printre grădini, — și toate 'n floare
Și ne țineam de mână amândoi —
Al firii templu 'n zi de sărbătoare
Părea deschis anume pentru noi.

Și pentru noi cântă, sus, ciocârlia
Și orice fir de iarbă ne vorbea
Și ne sporea tot pasul bucuria
Iubirii noastre care ne orbea.

Atunci un geamăt slab, o voce stinsă
Să 'ntoarcem iute capul, ne făcù...
„Mi-e foame!... și o mână sta întinsă
Iar geamătul dojenitor tăcù.

Aveai atâta vis plin de speranță
In ochi — că omul care-a suspinat
Și-a strâns la piept sumanul numai zdreanță,
Și coborî privirea, rușinat.

A M I A Z Ă

Stau în cerdacul casei mele,
Departe, peste vii, privind
Cum scorburoșii nuci întind
Pe-alocuri negrele umbrele.

Alunec mai departe ochii
Și peste-un deal văd cum dispare
Ca trena unei albe rochii
Un nou raș grăbit în zare.

Mai jos, ascuns între umbrare,
Tihnit cătunul dormitează
Și albă 'n liniștea de-amiază
Ocrotitoare-asupra lui,
Bisericuța stă de pază
Cum stă o cloșcă între pui...

STROFE

Un lung suspin de harfe-eoliene
Plutește 'n aier, scade, crește iar —
Și cad încet, rotindu-se alene,
Foi veștede desprinse din umbrar.

Plâng harfele și îndelung suspină
Și 'n plânsul lor pare-că prind cuvânt:
„... Ce mândr'ai fost odat' și tu, grădină!
Mireasma ta și floare, unde sânt ?...“

RUGĂCIUNE

(Martie 1907)

Privește-l, cum, scrâșnind de ură,
Cu fulgere 'n căutătură,
Precum un leu, de lanț scăpat,
Împins pe căile pierzării
De duhul crunt al răzbunării,
Dela un cap la altu-al Țării
Norodul tău s'a răsculat!

Izbăvitorule-al durerii!
In noaptea plină de mizerii
A obiditului popor,
Coboară-acum o rază lină
Și valul cel turbat l-alină,
Căci de-i lovesc pe cei cu vină
Tot ei, cei făr' de vină, mor:

Ajută Celui ce veghiază
In bătrânețea Lui vitează
 Și vede sângele frățesc
Cum curge 'n valuri turburate —
Să 'mpace fratele cu frate,
Să 'mpartă sfânta direptate
 Din slava tronului regesc!

VISAZA CODRUL

— Un simbol —

Infiorat din vreme 'n vreme
De-o aiurare de furtună,
Bătrânul codru 'n miez-de-noapte
Visază sub argint de lună,
Și socotindu-și, par'că, frunza
Nenumărată 'n vis, răsună
Insuflețit de mii de șoapte.

Sub vraja mândrei nopți de vară,
In ceasul tainei, cine știe
Ce năluciri nu-i trec prin minte!
Ce fermecată feerie,
Eresuri și minuni păgâne
Din sfânta lui copilărie
De care-abia 'și aduce-aminte...

De palidul păstor lunatic
Din ceața nopților tăcute

Îi sună 'n vis ca o poveste...
Deodată 'n urma unei ciute
Răsare 'n luminiș Diana,—
Și 'n adâncimi necunoscute
Se prăpădește fără veste...

Suspină apele sfoase
În fund de peșteri depărtate
Și plâng în șipote sonore...
La pândă, răzemați pe coate,
Stau satirii și zic din naiuri;
Pe-alocuri unde luna bate
Ușoare nimfe saltă 'n hore...

Convoiu de umbre diafane
Plutind măreț se risipește
Departe 'n liniștea de mituri...
— Dar ce blestem divin voește
Să rumpă farmecul visării?...
Ce vuet surd se 'nalță, crește
Amenințând din răsărituri?..

Deodată 'și zguduie bătrânul
Din somn puternica-i coroană!
De plâns amar, de hohot jalnic
Huește antica poiană:
Călări pe cai sirepi, sălbateci,
Punându-i visele pe goană,
Vin barbarii 'n potop năvalnic!

Și clocotește codrul!..

Iată-l,—se sbucium, se 'ndoae, geme
Bătut de neagra vijelie...

Incearcă 'n urmă multă vreme
Bătrânul uriaș s'adoarmă,—
Și 'ncearcă 'n van să'și mai recheme
Trecutu-i plin de poezie!

... Tăcută azi în nopți de vară

Pe luminișuri luna bate,

Dar nimfe nu mai saltă 'n hore...

Și 'n fund de peșteri depărtate

Doar apele îngână tainic

Legende vechiu din vremi uitate

Și plâng în șipote sonore...

APA MORTILOR

Cunoști pe călătorul străin ce rătăcește
Lăsat de-ai săi peirii, pe căi necunoscute?..
Părăgini fără țermuri se 'ntind pustii și mute
Și-adâncurile zării se tot îndepărtează
Plutind ca niște ape în arșita de-amează.

El s'a răznit din ceată, și-a alergat spre ele
Ca să-și potoaie setea ce-i mintuia plămâinii.
Zadarnic stăruiră în prejma lui bătrânii:
N'a vrut să țină samă de vorba-le 'nțeleplă,
Că nu-i decât părere și moartea 'n zăril'așteaptă...

Târziu își vede-acuma nebuna rătăcire:
Puterea nu-l mai iartă s'ajungă pe tovarăși
Și n'o să mai se întorcă pe veci de veci în țară'și:
Văzduhurile-albastru surád nepăsătoare
Jucând voios d'asupra drumetului ce moare...

— Cunoști pe călătorul străin ce rătăcește!..
Dorind să cucerească mirajul tău. Apollo,
Câți visători nu fură ademeniți departe
De blestemata apă a morților, — și-acolo
Ca el căzură pradă iluziei deșarte!..

Z A D A R N I C !

Senina Dimineată pătrunde 'n casa mută,
S'apropie de patul poetului cu teamă;
S'apleacă și obrații cei palizi îi sărută.
Șoptindu-i la ureche, la visuri nouă-l chiamă :

„E primăvară nouă, copile, primăvară!
N'auzi tu rândunica la geamurile tale!
N'auzi tu pe 'nvăpăiatul Pegas, sburdând la scară
Nerăbdător să sboare pe necuprinsa cale ?

„E primăvară nouă... Covor de flori s'așterne;
In cer e zvon de clopot și glas de ciocârlie.
Vieța-și re'noește isvoarele-i eterne —
Și-i beată lumea 'ntreagă de-atâta veselie!...“

Poetul n'o ascultă; rămâne surd la șoaptă:
Pleoapele-s căzute și mâinile 'nghetate...
Zadarnic jos, la scară, Pegas îl mai asteaptă,
Zadarnic mușcă frâul și din copită bate —
Zadarnic!

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
E mult de atunci	3
Nucul	5
Bunica	7
Fusul	9
Revedere	11
Furtuna	13
Visul	16
Vară	18
Cucoarele	21
Cobzarul	23
Veselie	25
De ziua mea	27
Domnu Profesor	29
Adio	31
Invins	33
Pasteluri	34
Moș ajun	44
Romanța	46
Rozele	47
Artiști	49
Pribeagul	51
In bal	52
Salcâmul	53

	Pag.
Nopti de vară	54
Dedicație	56
Catră tinerii poeți	57
Reînviere	60
Adio	62
In treacăt	63
De sărbători	64
Cronicarii	65
Boierii	66
Șincai	67
Răzmirița	68
Lăutarul	69
Domnița	70
Haiducul	71
Cârlova	72
Gornul lui Horia	73
Secerișul	76
Far-niente	77
In parc	78
In atelier	79
De urât	80
Un cântec	81
Poezia	82
Toamnă	83
Sonet modern	84
La Luvru	85
Nürnberg	86
Din Paris	87
Grădina morții	89
Nepăsare	90
Razlețe	91
Isus	94
Icoane de Carpați	95
Din zile mari	117
Visul lui Ștefan-Vodă	122

	<u>Pag.</u>
Dumbrava roșie	126
Zile de pace	137
Când a fost să moară Ștefan	156
Când seara în ceasuri de singurătate	160
Năframa	162
Frumoasa Irină	164
Novăceștii	167
Gruia	170
Somnul lui Corbea	173
Pintea	175
Eroul dela Koniggraetz	180
Doi voinici	183
Fântâna vrăjită	186 X
La cules	189
Ielele	191 X
Ruptură	194
Haiducul	196
Cu genele plecate	198
Vremuri apuse	203
Smeoaica	205
Cântec	208
Cântece	209
Cântec de primăvară	216
Mie-e dor	217
Rugăciune	218
Cântec	220
Steaua	221
Acolo	222
Cântec vechiu	223
Cântec de leagăn	224
De cântece Parisu-i plin	225
Credințe	227
Spre primăvară	229
Melancoliei	231
Bolnav	232

	Pag.
Rugă	233
La fereastra spre livadă	234
Cântec	236
S'a 'nnoptat	237
Pentru ce ne-am teme	238
Cântec	239
Terține	241
Cântece	244
Dojana	246
Amiază	248
Strofe	249
Rugăciune	250
Visază codrul	252
Apa morților	255
Zadarnic	257

VERIFICAT
1937

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
2017